

Univerzita Hradec Králové
Pedagogická fakulta
Katedra speciální pedagogiky a logopedie

**Zkušenosti dospělých lidí s mentálním postižením s poskytováním
služby chráněného bydlení**

Bakalářská práce

Autor: Tereza Neumannová

Studijní program: B7506 Speciální pedagogika

Studijní obor: Výchovná práce ve speciálních zařízeních

Vedoucí práce: PhDr. Jana Dlouhá, Ph.D.

Hradec Králové

2016

Univerzita Hradec Králové
Pedagogická fakulta

Zadání bakalářské práce

Autor: Tereza Neumannová

Studijní program: B7506 Speciální pedagogika

Studijní obor: Výchovná práce ve speciálních zařízeních

Název závěrečné práce: **Zkušenosti dospělých lidí s mentálním postižením s poskytováním služby chráněného bydlení**

Název závěrečné práce AJ: Experience adults with intellectual disabilities with the provision of sheltered housing services

Cíl, metody, literatura, předpoklady:

Bakalářská práce bude zaměřena na problematiku dospělých osob s mentálním postižením využívajících sociální službu chráněné bydlení. Prostřednictvím rozhovorů s uživateli chráněného bydlení DaMPi ve Všeštech bude zjišťován pokrok uživatelů v oblasti samostatnosti, názory uživatelů na to, co se jim daří, v čem vidí rezervy, jaká mají očekávání do budoucna v oblasti bydlení a zaměstnání. Metody: rozhovory.

Garantující pracoviště: Katedra speciální pedagogiky a logopedie, Pedagogická fakulta

Vedoucí práce: PhDr. Jana Dlouhá, Ph.D.

Konzultant:

Oponent: PhDr. Lenka Neubauerová

Datum zadání závěrečné práce: 26. 2. 2014

Datum odevzdání závěrečné práce:

Prohlášení

Prohlašuji, že jsem tuto bakalářskou práci vypracovala (pod vedením vedoucí bakalářské práce) samostatně a uvedla jsem všechny použité prameny a literaturu.

V Hradci Králové dne

Tereza Neumannová

Poděkování

Děkuji paní PhDr. Janě Dlouhé, Pd.D. své vedoucí práce, za skvělé rady, které mi poskytla při vedení mé bakalářské práce.

Hradec Králové dne

Tereza Neumannová

Anotace

Bakalářská práce bude zaměřena na problematiku dospělých osob s mentálním postižením využívajících sociální službu chráněné bydlení. Prostřednictvím rozhovorů s uživateli chráněného bydlení DaMPi ve Všeštech bude zjišťován pokrok uživatelů v oblasti samostatnosti, názory uživatelů na to, co se jim daří, v čem vidí rezervy, jaká mají očekávání do budoucna v oblasti bydlení a zaměstnání. Metody: rozhovory.

Klíčová slova: mentální retardace, dospělost, kvalita života, zaměstnávání, chráněné bydlení.

Annotation

Bachelor thesis will be focused on the problems of adults with learning disabilities using social services protected housing. Through interviews with users and DaMPi sheltered housing in Všešary users will measure progress in the areas of independence, user feedback on what they are doing, where he sees the reserves, what their expectations for the future housing and employment.

Keywords: mental retardation, adulthood, quality of life, employment, sheltered housing.

Obsah

Úvod	8
I Teoretická část	10
1 Mentální retardace	10
1.1 Vymezení a definice mentální retardace	10
1.2 F70 Lehká mentální retardace IQ 50-69	12
1.3 F71 Středně těžká mentální retardace IQ 35-49.....	13
1.4 F72 Těžká mentální retardace IQ 20-34	14
1.5 F73 Hluboká mentální retardace IQ 20 a nižší	15
1.6 F78 Jiná mentální retardace	15
1.7 F79 nspecifikovaná mentální retardace	15
2 Dospělost	16
3 Kvalita života.....	17
3.1 Vymezení a termín kvality života	17
3.2 Zaměstnání, Volný čas.....	18
3.2.1 Pracovní uplatnění osob s mentálním postižením	18
4 Chráněné bydlení	20
4.1 Vznik a definice chráněného bydlení	20
II Praktická část	22
5 Metodika práce	22
5.1 Cíl práce	22
5.2 Strategie získávání údajů	23
5.3 Charakteristika metod získávání a vyhodnocování údajů	23
5.4 Organizace práce	24
5.5 Charakteristika zařízení	24
5.6 Výzkumný soubor.....	25
6 Analýza výzkumného šetření	26
6.1 Rozhovory s klienty a asistenty	26
7 Závěry	47
Závěr.....	49
Seznam použité literatury	50
Seznam příloh.....	51

Úvod

Tato práce se zabývá tématem Zkušenosti dospělých osob s mentálním postižením v chráněném bydlení DaMPi. Vybrala jsem si toto téma z důvodu absolvování praxe a absolvování brigády v chráněném bydlení DaMPi.

Dalším důvodem je, že u nás na vesnici ve Vřestarech nikdy chráněné bydlení nebylo a tato práce se ubírá tímto směrem, protože když si tuto práci později někdo přečte z jakékoliv obce, kde by chráněné bydlení mohlo být, tak tuto práci může mít k zamyšlení a pochopení vnímání osob s mentální retardací. Já se zaměřuji přímo na konkrétní klienty a zabývám se jejich subjektivními pocity. Je velmi důležité se ptát uživatelů, zda jsou spokojeni a jaké mají vztahy k rodině, zda se zapojují a pracují na samostatnosti apod.

Práce je rozdělena na část teoretickou a praktickou. Teoretická část obsahuje čtyři kapitoly.

V první kapitole je uvedena definice a vymezení pojmu mentální retardace. V další části se nachází popis lehké mentální retardace, středně těžké mentální retardace, těžké mentální retardace, hluboké mentální retardace, jiné mentální retardace a nspecifické mentální retardace.

V druhé kapitole se zabývám pojmem dospělost, jeho různými definicemi, a vymezením dospělosti u osob s mentální retardací.

Ve třetí kapitole se zaměřuji na vymezení pojmu kvalita života. Do kvality života také spadá volný čas a zaměstnávání osob s mentálním postižením, což je obsaženo v podkapitolách kvality života.

Ve čtvrté kapitole jsem se obecně zaměřila na chráněné bydlení jako takové.

Praktická část práce je zaměřena na porovnání všech rozhovorů a individuálních plánů.

V páté kapitole praktické části je popsána metodika práce. V podkapitole pět jsou rozepsané cíle. Cíle se dělí na hlavní cíl a dílčí cíle. Druhá podkapitola je zaměřena na strategii získávání údajů. Třetí podkapitola se věnuje charakteristice metod získávání a vyhodnocování údajů. Čtvrtá podkapitola se zaměřuje na organizaci práce. V páté podkapitole je uvedena charakteristika zařízení, kterému se věnuji. V šesté podkapitole je popsán výzkumný soubor.

Šestá kapitola je zaměřená na analýzu výzkumného šetření. Patří sem analýza rozhovorů s uživateli Chráněného bydlení DaMPi a rozhovory s asistenty Chráněného bydlení DaMPi.

V poslední sedmé kapitole je závěrečné shrnutí výsledků práce z analýzy rozhovorů.

I Teoretická část

1 Mentální retardace

1.1 Vymezení a definice mentální retardace

Mentální retardaci lze vymežit podle Valenty (2012) jako „vývojovou poruchu rozumových schopností a snížením kognitivních, řečových, pohybových a sociálních schopností s prenatální, perinatální i časně postnatální etiologií, která oslabuje adaptační schopnosti jedince“. (Valenta, 2012)

„Mentální retardace je souhrnné označení vrozeného postižení rozumových schopností, které se projeví neschopností porozumět svému okolí a v požadované míře se mu přizpůsobit. Je definována jako neschopnost dosáhnout odpovídajícího stupně intelektového vývoje (méně než 70% normy), přestože postižený jedinec byl přijatelným způsobem výchovně stimulován. Hlavními znaky mentální retardace jsou nedostatečný rozvoj myšlení a řeči, omezená schopnost učení a z toho vyplývající obtížnější adaptace na běžné životní podmínky. Limitovaný rozvoj rozumových schopností bývá spojen s postižením či změnou dalších schopností a s odlišnostmi ve struktuře osobnosti.“ (Vágnerová, 2012)

Definice mentální retardace podle MKN-10 (2014) je stav zastaveného nebo neúplného duševního vývoje, který je charakterizován zvláště porušením dovedností, projevujícím se během vývojového období, postihujícím všechny složky inteligence, to je poznávací, řečové, motorické a sociální schopnosti. (<http://www.uzis.cz/cz/mkn/F70-F79.html>)

Mentální retardace je vrozená, už od počátku života dítěte se dějí změny ve vývoji. Mentální retardace je trvalá, i když se postupem života může vývoj zlepšit. Záleží na podnětech. (Vágnerová, 2012)

Příčina a časové vymezení mentální retardace:

V prenatálním období, což je v období těhotenství – mentální retardace může nastat nejčastěji z infekčních onemocnění matky během těhotenství, může to být způsobeno i špatnou stravou u matky, užíváním a působením toxických látek, popřípadě úrazem matky.

V perinatálním období, což je během porodu a bezprostředně po porodu – mentální retardace se může způsobit dlouhotrvajícím porodem, dále při nedostatku kyslíku dítěte.

V postnatálním období, což je po porodu a do dvou let po porodu dítěte – mentální retardaci může způsobit infekce dítěte, záněty mozku a úrazy dítěte, a také špatná výživa dítěte. (Bazalová, 2010)

Podle Švarcové (2011) jsou nejčastější příčiny mentální retardace tyto:

následky infekcí a intoxikací (prenatální infekce, např. toxoplazmóza, cytomegalovirus, pásový opar, kongenitální syfilis; postnatální infekce, např. zánět mozku; intoxikace, např. toxemie matky, otrava olovem); následky úrazů nebo fyzikálních vlivů (mechanické poškození mozku při porodu, např. novorozenecká hypoxie; postnatální poranění mozku nebo hypoxie); poruchy výměny látek, růstu, výživy, např. mozková lipoidóza, hypotyreóza – kretenismus, fenyلكetonurie, glykogenózy a další; makroskopické léze mozku (novotvarem, degenerací, postnatální sklerózou); nemoci a stavy způsobené jinými a nespecifickými prenatálními vlivy, např. vrozený hydrocefalus, mikrocefalie, kraniostenóza a další; anomálie chromozomů, např. Downův syndrom; nezralost (stavy při nezralosti novorozence bez uvedení jiných chorobných stavů); vážné duševní poruchy; psychosociální deprivace (stavy se snížením intelektu vlivem velmi nepříznivých sociokulturních podmínek) a jiné a nespecifické etiologie. (Švarcová, 2011)

V roce 1992 vešla v platnost 10.revize Mezinárodní klasifikace nemocí, podle které se klasifikuje mentální retardace v následujícím odstavci. (Valenta, 2012)

Stupeň mentální retardace se rozděluje podle inteligence a schopnosti adaptability a podle orientačního inteligenčního kvocientu a to na:

- F70 Lehká mentální retardace – IQ 50-69,
- F71 Středně těžká mentální retardace – IQ 35-49,
- F72 Těžká mentální retardace – IQ 20-35,
- F73 Hluboká mentální retardace – do 19 IQ,
- F78 Jiná mentální retardace,
- F79 Nespecifikovaná mentální retardace. (Valenta, 2012)

Úroveň inteligence se vyjadřuje inteligenčním kvocientem a vypočítává se podle vzorce:

$IQ = \text{mentální věk} / \text{chronologický věk} \cdot 100$. (Švarcová, 2012)

Význam tohoto určení má informovat o stupni rozumové úrovně jedince. (Švarcová, 2012)

Podle Švarcové se inteligence používá na určení schopnosti se učit z minulé zkušenosti a přizpůsobovat se životním podmínkám a situacím. (Švarcová, 2011)

1.2 F70 Lehká mentální retardace IQ 50-69

V této úrovni je většina osob, diagnostikovaná zhruba u 80-85% postižených. Ve většině případů dokáží užívat řeč účelně v každodenním životě. Ze začátku života je vývoj sice opožděný, ale postupně dokáží udržet a využít verbální komunikaci. (Švarcová, 2011)

Podle Vágnerové (2012): lidé s lehkou mentální retardací dovedou i v dospělosti uvažovat v nejlepším případě na úrovni dětí středního školního věku. Respektují základní pravidla logiky, ale nejsou schopni myslet abstraktně, v jejich verbálním projevu chybí většina abstraktních pojmů. Myšlení i řeč jsou konkrétní. Verbální projev je jednodušší, užívají kratší věty a výslovnost nebývá bez chyb. (Vágnerová, 2012)

Ve většině případů zvládnou osoby s mentální retardací nezávislost v osobní péči, jako je např. jídlo, hygienické návyky, oblékání atd.. Také dokážou zvládnout praktické domácí povinnosti, ale jejich návyky jsou ve vývoji mnohem pomalejší. (Švarcová, 2012)

Většinou mají problém v teoretické části výuky, hlavně čtení a psaní, proto je pro ně nevhodnější využívat individuální přístup, jak ve výchově i ve vzdělávání. (Švarcová, 2012)

„Z označení „lehká mentální retardace“ by se dalo usuzovat, že jde jen o nevýznamné snížení rozumových schopností. Ve skutečnosti se u spodní hranice lehké mentální retardace jedná o snížení průměrné rozumové úrovně ani na polovinu, takže dítě, které vstupuje v šesti letech do školy, je vlastně mentálně tříleté a jako takové nemůže být schopné plnit požadavky běžné základní školy.“ (Švarcová, 2012)

Jedinci s horní hranicí lehké mentální retardace, mohou začít pracovat i v klasickém zaměstnání, ale spíše v praktickém hledisku. U dolní hranice lehké mentální retardace se ve většině případů jedná o zaměstnání v chráněném pracovišti, kde je vše organizované. (Švarcová, 2012)

Ve většině případů osoby s lehkou mentální retardací mohou žít a fungovat bez větších problémů, pokud na něj nejsou kladeny nároky v teoretických znalostech. (Krejčířová, 2010)

1.3 F71 Středně těžká mentální retardace IQ 35-49

Středně těžká mentální retardace postihuje zhruba 10% postižených. Zde je výrazně opožděn vývoj užívání řeči a chápání. (Švarcová, 2011)

Podle Vágnerové (2012) jsou jedinci se středně těžkou mentální retardací zařaditelné do předškolního věku, podle uvažování. Většinou nerespektují pravidla

logiky a v jejich slovníku chybějí i méně běžné konkrétní pojmy. Verbální projev bývá chudý, agramatický a špatně artikulovaný. Učení je limitováno na mechanické podmiňování, k zafixování čehokoli je třeba četného opakování. Jsou schopni osvojit si běžné návyky a jednoduché dovednosti, především v oblasti sebeobsluhy. Mohou vykonávat jednoduché pracovní úkony, pokud se nevyžaduje přesnost a rychlost. Potřebují trvalý dohled. (Vágnerová, 2012)

Výkon ve škole limitovaný, ale pod dohledem kvalifikovaného pedagoga si zvládnou osvojit základy trivia (čtení, psaní a počítání). Ve škole je využíván speciální vzdělávací program, který přispěje k jejich rozvoji potenciálu, vědomostí a dovedností. (Švarcová, 2011)

V dospělosti osoby se středně těžkou mentální retardací zvládnou lehkou manuální práci a pouze tak, že musí být práce pečlivě organizovaná a kontrolovaná. Ve výjimečných případech dosáhnou samostatnosti, ale většinou potřebují pomoc. Většinou jsou plně mobilní a fyzicky aktivní i v navazování komunikace. Osoby se středně těžkou mentální retardací mají často různorodé schopnosti a v nich ještě větší rozdíly. Často se u nich vyskytují tělesná postižení a neurologická onemocnění nebo epilepsie. Ve většině případů, ale dokáží chodit bez pomoci. Další časté nemoci s tím spojené jsou psychiatrická onemocnění, která jsou těžko diagnostikovatelná z důvodu omezených schopností v komunikaci, proto se zjišťují příznaky u blízkých osob, které jsou s nimi v častém kontaktu. (Švarcová, 2012)

1.4 F72 Těžká mentální retardace IQ 20-34

Do této kategorie spadá zhruba 5% osob s mentální retardací. (Švarcová, 2011)

Podle Vágnerové (2012) jsou osoby s těžkou mentální retardací v dospělosti na úrovni batolete a zvládnou pochopit jen základní souvislosti a vztahy. Někteří jedinci nemluví vůbec, ale někteří zvládnou nejvíce pár nesprávných artikulovaných slovních výrazů. Osoby s těžkou mentální retardací jsou zcela závislí na pomoci od jiných lidí. Dochází zde i ke komplikacím zdravotního stavu, což znamená, že mají kombinované

postižení např. epilepsie, poruchy motoriky atd. Dokáží si osvojit pouze základní úkony sebeobsluhy a pár základních pokynů. (Vágnerová, 2012)

1.5 F73 Hluboká mentální retardace IQ 20 a nižší

Do této kategorie spadá necelé 1% postižených s mentální retardací. (Švarcová, 2011)

Podle Vágnerové (2012) dochází u osob s hlubokou mentální retardací ke kombinovaným postižením. Nejčastěji jsou osoby s hlubokou mentální retardací umístěny v ústavech a jsou úplně závislé na pomoci jiných lidí. (Vágnerová, 2012)

Podle Švarcové (2012) mají problémy s pohybem a nejčastěji jsou imobilní. Nejčastěji jsou schopni pouze neverbální komunikace. (Švarcová, 2012)

„Možnosti výchovy a vzdělávání jsou velmi omezené a jsou obvykle spojeny s komplexní rehabilitační péčí. U lidí s tímto postižením by měla postupně být rozvíjena alespoň určitá schopnost nebo možnost, aby dokázali vyjádřit své primární potřeby, např. pocit hladu, žízně a bolesti, aby získali pocit bezpečí, stability a trvalých podmínek a aby byli stimulováni ke svému dalšímu vývoji.“ (Švarcová, 2012)

1.6 F78 Jiná mentální retardace

Tato kategorie se využívá pouze ve výjimečných případech, když nepůjde stanovit mentální retardace podle obvyklých metod nebo je nemožné určit tuto kategorii z důvodu přidružené senzorické nebo somatické poškození, to je např. u nevidomých, neslyšících atd. (Švarcová, 2012)

1.7 F79 nespecifikovaná mentální retardace

Do této kategorie se zařazují osoby, u kterých je mentální retardace diagnostikovaná, ale IQ má určitou kolísavou hodnotu, kde může dojít k vysokým odlišnostem. (Švarcová, 2012)

Může to mít i za následek sociální zanedbanost nebo nepodnětné prostředí. (Švarcová, 2011)

2 Dospělost

V této kapitole se zaměřuji na dospělost, protože v praktické části a v celé mé práci se zaměřuji na osoby s mentální retardací v dospělém věku.

Podle Šišky (2005) se dospělost nedá jednoznačně sjednotit, z důvodu dospělosti biologické a duševní a přitom respektovat systémové socio-kulturní a právní faktory. (Šiška, 2005)

Je mnoho faktorů, které určují dospělost, např. ukončení školní docházky; získání zaměstnání; odchod z domova rodičů; uzavření sňatku, založení rodiny; administrativní a právní faktory např. dosažení zletilosti, trestní odpovědnost, darování krve a orgánů, získání identifikačních průkazů; právo volit a být volen; získání sociálních dávek od státu; postoje personálu; postoj ostatních dospívajících osob; předsudky a stereotypy společnosti. (Šiška, 2005)

Podle Pipekové (2006) je dospělost charakterizovaná několika podněty a těmi jsou ukončení studia, získání zaměstnání, uzavření sňatku, založením rodiny, administrativní a právní faktory (držení občanského průkazu a pasu, právo volit a být volen), přispívání svou rolí v životě společnosti. (Pipeková, 2006)

Jinak je dost těžké přesně určit, zda je člověk dospělý, nebo není. Dále se dospělost dělí na období mladé dospělosti, období střední dospělosti a období starší dospělosti. (Pipeková, 2006)

Pipeková a Šiška mají skoro stejný názor na určení dospělosti.

U osob s mentální retardací je důležité dbát v dospělosti na navázání sociálních rolí v daném sociokulturním prostředí. Musí se dbát i na uvedení vzájemných vztahů do souladu s přijatými normami a to v oblasti zaměstnání, partnerství a rodiny, kvalitního

prožívání volného času, umožnit jim další vzdělání, nabídnutí sociálních služeb, jako je chráněné bydlení, kde jsou v nějaké míře závislé na druhé osobě. Dohromady s poradenskými zařízeními by měli pomoci k zvýšení kvality života. (Pipeková, 2006)

3 Kvalita života

3.1 Vymezení a termín kvality života

Zvedá se stále větší vlna zájmu o kategorii „kvalita života“. Zaměřují se na to vědní obory (filozofie, sociologie, psychologie, medicína, ekonomie, ekologie, pedagogika). V těchto oborech se vymezení a metody chápání kvality života liší. (Pipeková, 2010)

Tento termín zmínil poprvé Pigou v roce 1920 v oboru ekonomie. Jeho výzkum se zabýval dopadem státní podpory pro sociálně slabší vrstvy na jejich život a státní rozpočet. Podruhé se tento termín použil po druhé světové válce. V tu dobu se odehrály dvě události a to, že se rozšířila definice zdraví, kde byla snaha vyměřit, kdy dochází k fyzické, duševní a sociální pohodě podle Světové zdravotnické organizace. Druhá událost se stala v 60. letech 20. stol. a vzniklo sociální hnutí a politické iniciativy, kde se zvedla sociální nerovnost mezi západními společnostmi. Poté se tento termín objevil v politice u prezidentů J.F. Kennedyho a L.B. Johnsona. (Pipeková, 2010)

V Evropě se pojem kvalita života objevil v programu Římského klubu v 70. letech 20. století. (Pipeková, 2010)

„Kvalita života je multidimenzionální a stále se vyvíjející pojem používaná v mnoha vědních oborech. Bývá vymezena nesčetnými způsoby, od velmi obecných definic, např. „schopnost vést normální život“, „seberealizace“ atp. až po komplexnější definice, které se zaměřují na jeden určitý aspekt kvality života.“ (Pipeková, 2010)

Podle Švarcové (2011) musí docházet k zvyšování kvality života každého jedince a hlavně v každém zařízení, ať už v zařízení, které poskytuje denní, týdenní, či celoroční pobyt. Jde tu o přiblížení se co nejvíce k běžnému životu mezi osoby bez postižení a to

v rámci domácích prací, volného času, zaměstnávání osob s mentální retardací. (Švarcová 2011)

3.2 Zaměstnání, Volný čas

Podstatná věc pro správnou kvalitu života je motivace. Motivace přispívá k aktivitě a zvyšování sebevědomí. U osob s mentální retardací to přináší naplnění sociální a psychické potřeby a hlavně vede k osamostatnění. Dá se k tomu připojit i fyzické potřeby jako je oddech, spánek, pohyb, jídlo, pití atd. „*Vnímání vlastních potřeb vede člověka k rozpoznání vlastních povinností a práv.*“ (Solovská, 2013)

3.2.1 Pracovní uplatnění osob s mentálním postižením

Nejčastější otázka u osob s mentálním postižením je pracovní uplatnění. Přispívá to k určení dospělosti a také to znamená seberealizace daného jedince. (Pipeková, 2006)

Podle Šišky (2005) má práce na osobu s mentálním postižením mnoho významů. Práce přispívá k finanční nezávislosti a vyšší životní úrovni. Práce pozitivně ovlivňuje sebeurčení člověka (jeli zaměstnán, nebo musí žít podle diktátu ostatních). Status „být zaměstnán“ u osoby s postižením přispívá k lepšímu postoji ve společnosti k postiženým. Pracovní místo v integrovaném prostředí je prostředkem pro vytváření a rozvíjení nových sociálních interakcí. Práce je jeden ze způsobů, kterým většina lidí pokračuje v učení a rozvíjení svých kompetencí. Vytvářením dalších pracovních míst je pro společnost finančně výhodnější než vyplácení podpory v nezaměstnanosti. Finančně ohodnocená práce přispívá k volnosti postiženého jedince a to i z dlouhodobé závislosti na podpůrných službách a péči, která mu je poskytována. (Šiška, 2005)

Podle Pipekové (2010) práce přispívá k finanční nezávislosti a vyšší životní úrovni, pozitivně ovlivňuje sebeurčení člověka a jeho seberealizaci, pozitivně ovlivňuje postoje společnosti k osobám se zdravotním postižením. Pracovní místo v integrovaném prostředí je prostředkem pro vytváření a rozvíjení sociálních interakcí pracovníka s osobou s postižením a jeho okolí. Práce je jeden ze způsobů, kterým většina lidí pokračuje v učení a rozvíjení dovedností, kompetencí a intelektových schopností,

placená práce přispívá k vysvobození z dlouhodobé závislosti na podpůrných službách a péči okolí. (Pipeková, 2010)

Význam práce pro osoby s mentálním postižením je pro autory dost zásadní otázka a podle dvou autorů je chápání významu práce docela podobné, pouze jinak definované.

V praktické části se objevuje pouze pojem zaměstnání, takže se dá zařadit a vysvětlit jako podporované zaměstnání. Ani jeden klient nedochází do chráněných dílen s chráněnými pracovními místy.

3.2.1.1 Podporované zaměstnávání

„Základní metody podporovaného zaměstnávání položil americký psycholog Mark Gold. V osmdesátých a devadesátých letech dvacátého století získal tento model popularitu i v západní Evropě.“ (Šiška, 2005)

Podle Šišky (2005) je metoda podporovaného zaměstnávání pružný systém podpory osob s těžším stupněm mentálního postižení na jejich cestě k zaměstnání v integrovaném prostředí. Podpora se poskytuje jak jedinci s handicapem, tak jeho zaměstnavateli. Vychází z principu, podle kterého je třeba poskytovat nejen zcvik a podporu samotnému pracovníkovi, ale především optimálně koordinovat zájmy, potřeby a dovednosti pracovníka s potencionálními požadavky zaměstnavatele. (Šiška, 2005)

Podle Šišky (2005) jsou definice podporovaného zaměstnávání různé, všechny definice, ale obsahují základní body. Jde o smysluplnou, placenou a konkurenceschopnou práci; pracovní náplň je sestavena z pomocných, nekvalifikovaných činností; osoba s postižením pracuje na běžném pracovišti a je v kontaktu se spolupracovníky bez postižení; pro pracovníka je ze strany zprostředkovatelské agentury zajištěna dlouhodobá podpora, nejčastěji jde o pracovní asistenti a průběžné sledování pracovního poměru. (Šiška, 2005)

Úřad práce hraje velkou roli při zaměstnání osob se zdravotním znevýhodněním. Ze zákona o zaměstnanosti plynou následující kompetence, které uvádí Pipeková (2010). Poskytují zaměstnavatelům zaměstnávajícím více než 50% zaměstnanců se zdravotním postižením příspěvek. Ukládají zaměstnavatelům povinnost obsazovat volná pracovní místa vymezená občany se zdravotním postižením pouze těmito občany. Poskytují poradenské, informační a další služby o volbě povolání. Zabezpečují přípravu pro pracovní uplatnění a po jejím absolvování vhodné pracovní uplatnění občanům se zdravotním postižením. Vyžadují od zaměstnavatelů seznamy pracovních míst vhodných pro tyto občany. Zabezpečují pracovní rehabilitaci. Vedou evidenci uchazečů o zaměstnání se zdravotním postižením (identifikační údaje, omezení v možnostech pracovního uplatnění, o pracovní rehabilitaci atd.). Zřizují a spravují výcviková střediska pro občany se zdravotním postižením. (Pipeková, 2010)

4 Chráněné bydlení

V této kapitole se zabývám chráněným bydlením obecně, protože v praktické části mám rozpracované Chráněné bydlení DaMPi o kterém píši.

4.1 Vznik a definice chráněného bydlení

Pozvolný rozvoj začal po roce 1990, kdy byl schválen Zákon o sdružování občanů. (Rada, 2006)

Definovat chráněné bydlení podle Rady (2006), lze jako sociální služba, která zajišťuje lidem se zdravotním postižením samostatné a nezávislé bydlení. (Rada, 2006)

Podle Michalíka (2012) je důležité, aby osoby s mentální retardací a případně i jejich zákonné zástupci znali základní povinnosti poskytovatelů služeb. Patří sem zejména přístup k informacím o druhu, místě a cílech, okruhu osob, jimž poskytují sociální služby, dále o kapacitě poskytovaných sociálních služeb a způsob poskytování sociálních služeb a hlavně srozumitelně pro všechny osoby; informovat zájemce o sociální službu o všech povinnostech, které jsou zapsány ve smlouvě o poskytování

sociálních služeb, o způsobu poskytování sociálních služeb a o úhradách za tyto služby, a to samozřejmě srozumitelným způsobem; „*naplňovat jejich lidská a občanská práva; zpracovat vnitřní pravidla zajištění poskytované sociální služby, včetně stanovení pravidel pro uplatnění oprávněných zájmů osob; zpracovat vnitřní pravidla pro podávání a vyřizování stížností; plánovat průběh poskytování sociální služby podle osobních cílů, potřeb a schopností osob; vést evidenci žadatelů o sociální službu, se kterými nemohl uzavřít smlouvu o poskytnutí služby z důvodu uvedených v paragrafu 91 zákona; dodržovat standardy, kvality sociálních služeb; uzavřít s osobou smlouvu o poskytnutí sociální služby*“ (Michalík, 2012), s tím že poskytovatel nemusí uzavřít smlouvu s žadatelem pouze v těchto případech: okruh osob, pro které mají stanovené, že nemůžou uzavřít smlouvu, nedostatečná kapacita zařízení, zdravotní stav osoby, která žádá o poskytnutí pobytové sociální služby a to např. když osoba vyžaduje poskytnutí ústavní péče ve zdravotnickém zařízení, další důvod je infekční nemoc a z důvodu duševní poruchy, která by závažným způsobem narušovala kolektivní soužití, pokud osoba, která žádá o poskytnutí sociálních služeb, měla v posledních šesti měsících v nějakém zařízení problémy jako je výpověď smlouvy z důvodu hrubého porušení povinností; „*neprodleně písemně oznámit obecnímu úřadu obce s rozšířenou působností i ukončení poskytování pobytové služby sociální péče osobě, která se může bez další pomoci a podpory ocitnout v situaci ohrožující její život a zdraví, pokud tato osoba s takovým oznámením souhlasí*“ . (Michalík, 2012)

II Praktická část

5 Metodika práce

5.1 Cíl práce

Hlavním cílem bakalářské práce je zjištění názorů od deseti vybraných uživatelů sociální služby chráněného bydlení DaMPi na život v daném chráněném bydlení z hlediska spokojenosti s poskytováním služeb, subjektivní vnímání míry pokroku dosaženého během dosavadního pobytu a očekávání do budoucna.

Vymezení základního cíle práce:

- spokojenost s poskytováním služeb,
- pokrok za dobu pobytu (zda se jedinci zapojují do běžného života – tedy uplatnění na trhu práce, zda mohou porovnat toto chráněné bydlení s jiným, jestli mají nějaké zkušenosti s jiným chráněným bydlením),
- jaká je jejich představa o budoucím životě.

Dílčí cíle:

Zjistit v jakých oblastech samostatného života vidí uživatelé největší pokrok a možné rezervy. Plánování případných změn a svého vývoje. Porovnávání subjektivních názorů respondentů s asistenty chráněného bydlení.

Vymezení dílčích cílů:

- v čem potřebují jedinci chráněného bydlení pomoc od asistentů,
- co mají na starost celý týden, tedy jaké povinnosti,
- porovnat rozhovory s klienty s rozhovory s asistenty,
- kontrola individuálních plánů, výsledky porovnat též s odpověďmi s klienty,
- zjistit, jak vypadá průběh obyčejného dne a zda se klienti stýkají s rodinou.

5.2 Strategie získávání údajů

Vybrala jsem si na stanovení cílů práce kvalitativní výzkum formou rozhovorů. Na základě rozhovorů je provedena analýza odpovědí a tím je dosaženo stanovených cílů.

5.3 Charakteristika metod získávání a vyhodnocování údajů

Získávání údajů:

„Nepoužíváme termín rozhovor právě z důvodu jasného odlišení rozhovoru jako výzkumné metody (interview) a rozhovoru jako formy běžné lidské komunikace.“
(Miovský, 2006)

V této práci se budou objevovat výrazy jak rozhovor, tak interview, ale je to termín pro výzkumnou metodu, kterou jsem si vybrala.

Interview lze nazvat i jako prostředek pro zjištění kvalitativních dat. Podle autora docenta Michala Miovského je interview: *„takový rozhovor, který je moderovaný a prováděný s určitým cílem a účelem výzkumné studie.“* Rozhovor se vede nejčastěji s jednou osobou nebo nejvíce se třemi lidmi. (Miovský, 2006)

Vyhodnocení údajů:

K vyhodnocení údajů bude použita analýza výzkumných otázek, tedy rozhovorů s asistenty a klienty plus nahlédnutí do individuálních plánů.

Rozhovory s asistenty a klienty budou porovnány a bude přihlédnuto i k individuálním plánům klientů.

Analýza dat byla provedena podle Hendla (2005): *„dát smysl shromážděným údajům z případové studie. Obecně se může přiklonit k dvěma různým způsobům: postupuje více holistický nebo více analytický, kódováním. Holistická analýza neusiluje o rozbití nashromážděných dat na jednotlivé části, ale hledá závěry posouzením dat jako celku. Většinou se však přistupuje k analýze pomocí kódování, tedy systematickým*

prohledáváním dat s cílem nalézt pravidelnosti a klasifikovat jejich jednotlivé části. Na tuto fázi vždy navazuje snaha výsledky této analýzy interpretovat jako celek, aby bylo možné o nich vyprávět určitý příběh.“ (Hendl, 2016)

5.4 Organizace práce

Výzkumné šetření probíhalo v létě v srpnu roku 2015 do prosince 2015, kdy jsem absolvovala praxi a následně i brigádu v Chráněném bydlení DaMPi, kde jsem pracovala jako asistentka, tudíž jsem byla neustále v kontaktu jak s klienty, asistenty i s dokumenty, které jsem potřebovala k vyhodnocení práce.

Rozhovory jsem nejdříve použila u klientů a poté u asistentů, mezitím jsem nahlížela do individuálních plánů.

5.5 Charakteristika zařízení

Chráněné bydlení DaMPi funguje od roku 2008 v Hradci Králové. Od roku 2012 se DaMPi přestěhovalo do Všestar nedaleko Hradce Králové.

Ted' aktuálně se neví, jaká bude situace do budoucna, protože Oblastní spolek Českého červeného kříže Hradce Králové nemá licenci a řeší se, kam se chráněné bydlení přestěhuje nebo jestli si jej zaštití jiný spolek nebo organizace.

„Poskytuje celoroční pobyt mužům a ženám (ve věku 18-64 let) z Hradce Králové a okolí, s určitou mírou pomoci a podpory, prostřednictvím které zvládnou činnosti, které by bez postižení zvládali sami. Nejedná se o službu „ústavního typu“, uživatelé žijí v co nepřirozenějším prostředí, v maximální míře se zapojují do běžných aktivit většinové populace a nemají svůj denní rytmus přísně organizovaný.“

Chráněné bydlení DaMPi je určeno pro osoby s mentálním postižením a to lehkým nebo středním nebo kombinované postižení.

Popis zařízení a organizace:

Od té doby, co se DaMPi přestěhovalo do Všestar, je kapacita zařízení pro deset osob a bydlí v pokojích většinou po dvou a jsou spojené s bazénem, kam se mohou chodit koupat. Na bazén je napojená základní škola.

Na vesnici mohou klienti navštěvovat koupaliště, potraviny, cukrárnu a hospodu, kam samozřejmě chodí na kofolu a mnoho dalších využití jako je hřiště atd. Jezdí i na výlety a tábory. V zařízení pracují tři osobní asistentky. Jedna z nich je hlavní osobní asistentka, která se stará o administrativu.

5.6 Výzkumný soubor

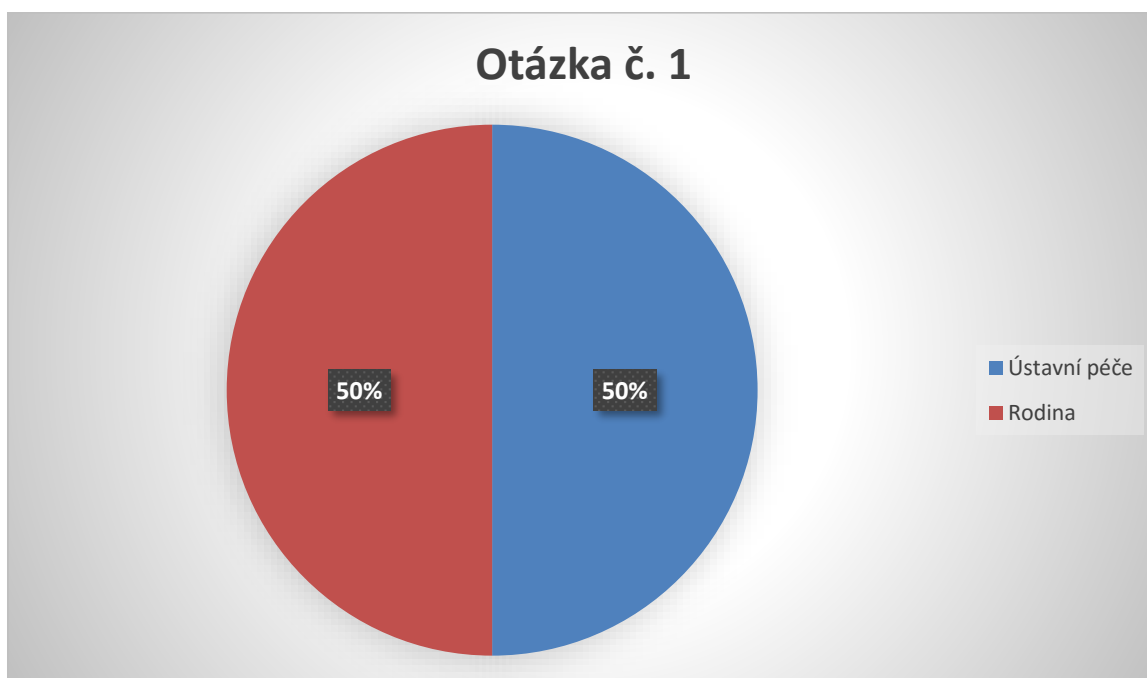
Pro účely bakalářské práce bylo osloveno deset klientů Chráněného bydlení DaMPi, z toho šest mužů a čtyři ženy. Věk klientů se pohybuje od 20ti do 55ti let. Pro zachování anonymity jsou respondenti dále označováni jako klienti.

Pro další část výzkumu byli, jako respondentky osloveny tři asistentky trvale pracující v Chráněném bydlení DaMPi.

6 Analýza výzkumného šetření

6.1 Rozhovory s klienty a asistenty

První otázka zní: Kde jste bydlel před nástupem do chráněného bydlení? (v ústavní péči nebo u rodičů)

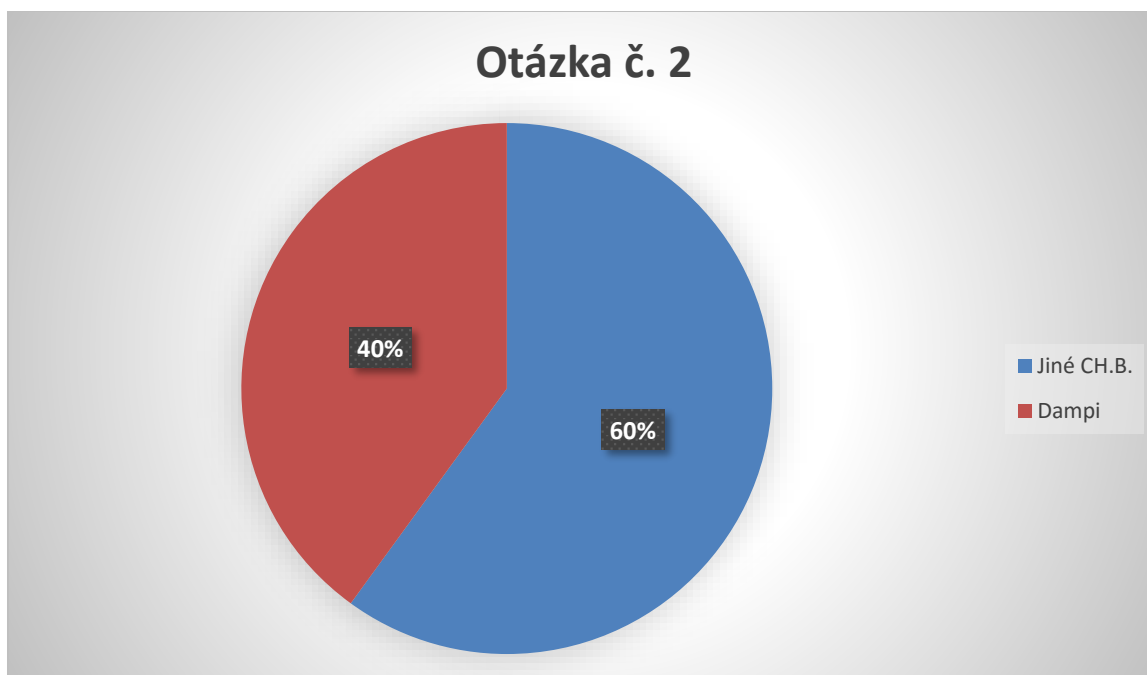

Při zhodnocení od deseti klientů jsem zjistila, že 5 klientů žilo v jiné ústavní péči, druhých 5 klientů bydleli doma u rodičů.

Asistenti - První otázka: Kde bydlel dříve klient ....., než nastoupil do chráněného bydlení?

V této otázce se shodují odpovědi klientů a asistentů.

Druhá otázka: Byl jste předtím v jiném chráněném bydlení?

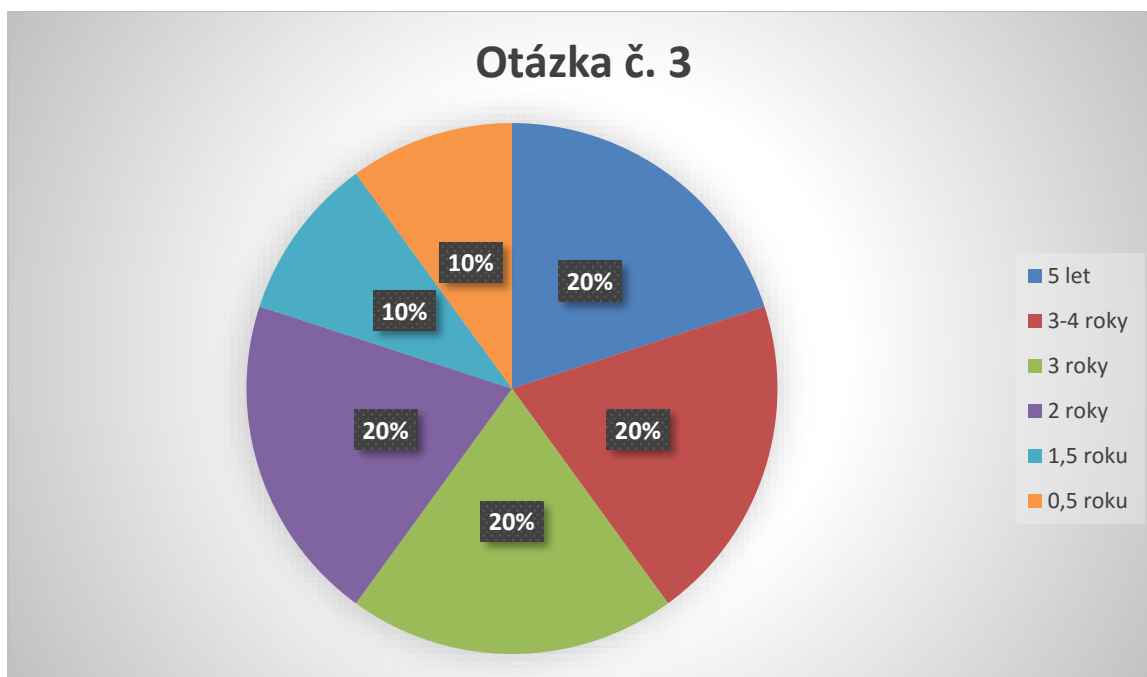

Při zhodnocení od deseti klientů jsem zjistila, že 6 klientů mají jiné zkušenosti s jiným chráněným bydlením a 4 byli pouze v tomto chráněném bydlení.

Asistenti - Druhá otázka: Byl někdy v jiném chráněném bydlení?

V této otázce se opět shodují odpovědi klientů a asistentů.

Třetí otázka: Jak dlouho jste v chráněném bydlení DaMPi?

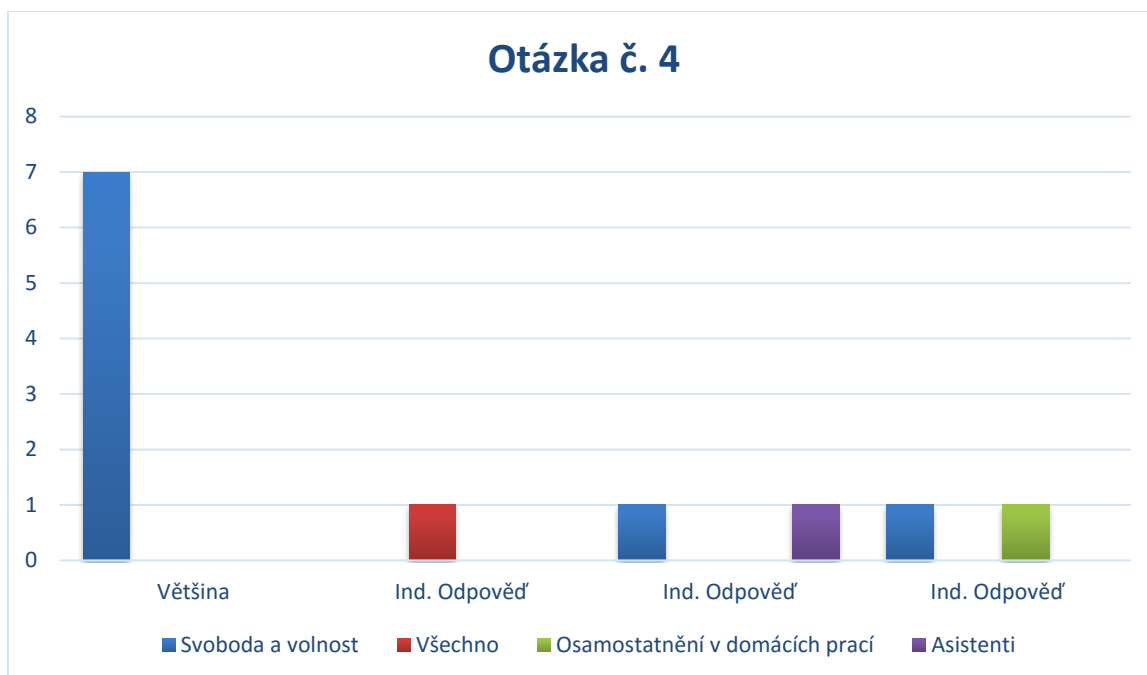

Průměrně tam jsou klienti 3 roky. Dva klienti jsou tu od začátku, což je 5 let. Jeden tu je půl roku a další klient tu je rok a půl. Další dva klienti tu jsou dva roky a další dva tu jsou 3 roky a ti poslední dva jsou tu zhruba 3-4 roky.

Asistenti - Třetí otázka: Jak dlouho je tu v chráněném bydlení?

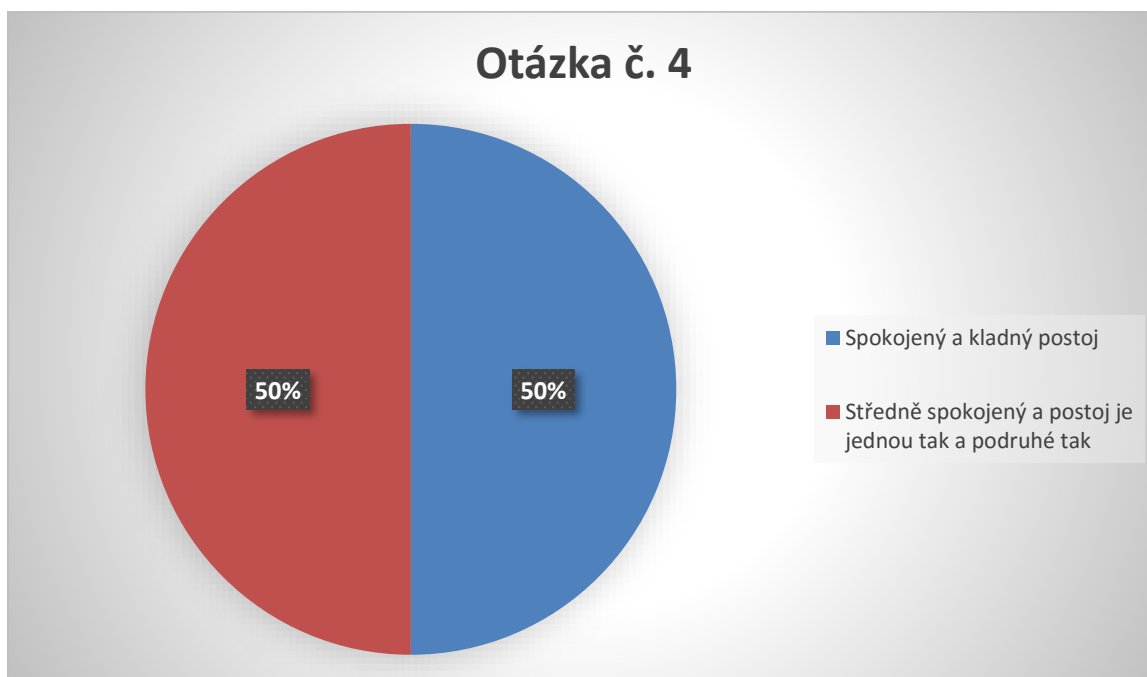
V této otázce se opět shodují odpovědi klientů a asistentů.

Čtvrtá otázka: Co se vám tu líbí?

Z deseti klientů odpovědělo devět, že se jim tu líbí svoboda a volnost. Jeden klient řekl všechno. A z těch devíti klientů ještě dva k tomu odpověděli, že se jim tu líbí kvůli asistentům a jeden dokonce kvůli domácím pracím.

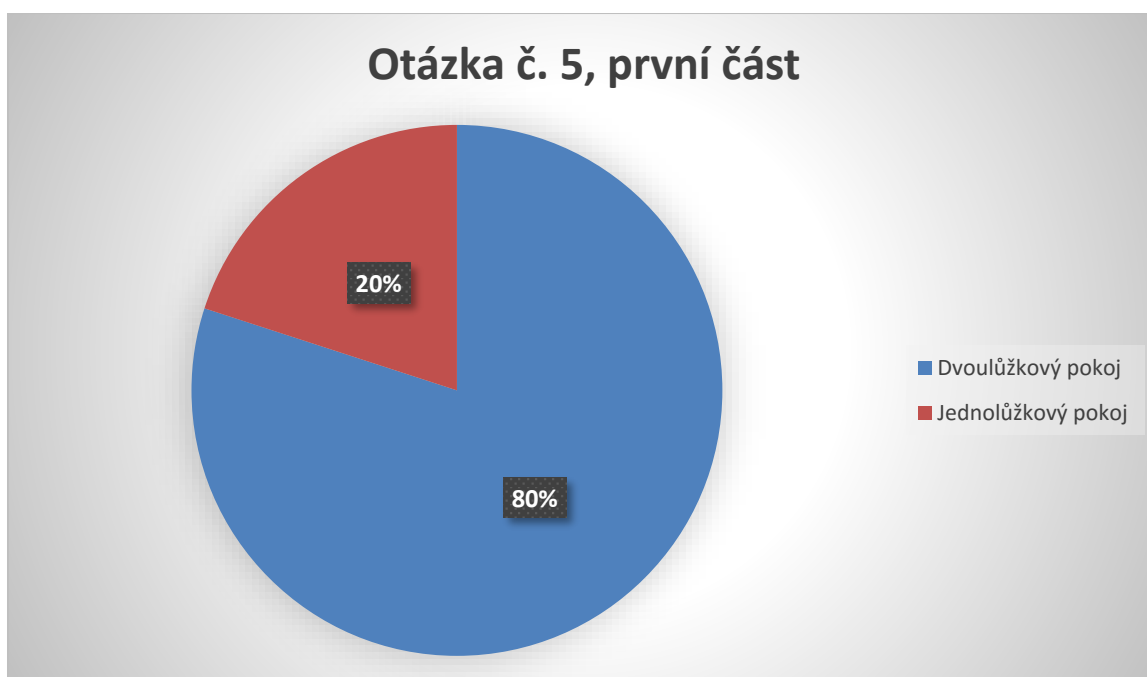
Asistenti - Čtvrtá otázka: Jak na Vás působí postoj klienta k vaší poskytované službě?

Pět klientů je tu zcela spokojených a mají kladný postoj k poskytované službě. A dalších pět klientů je spokojených a nespokojených a jejich postoj je půl na půl. Kde jeden klient si někdy stěžuje, že není uklizeno, tak se začíná chovat negativně. Druhý klient je spokojený dokud nemusí začít něco dělat. Třetí klient je spokojený, ale z pohledů asistenta, je to proto, že potřebuje větší uplatnění a aby ho to vše celkově naplňovalo a mohl dělat věci, kde by se cítil potřebný, protože někteří nechtějí být vůbec aktivní. Čtvrtý klient, tak tady u tohoto klienta je vše v pořádku, kromě zdravotního stavu, který se zhoršuje a tím pádem klient potřebuje 24 hodinovou péči, kterou mu tady nemůžeme poskytnout a tak bohužel ze zdravotního hlediska tu nemůže být, ale jinak je tu spokojený. Pátý klient, tak tady je to jako u druhého klienta, kde dokud nic dělat nemusí, tak je spokojený.

Pátá otázka: Jak to tu funguje a je rozdělená na části:

První část: s kým jste na pokoji a kolik vás tam je?

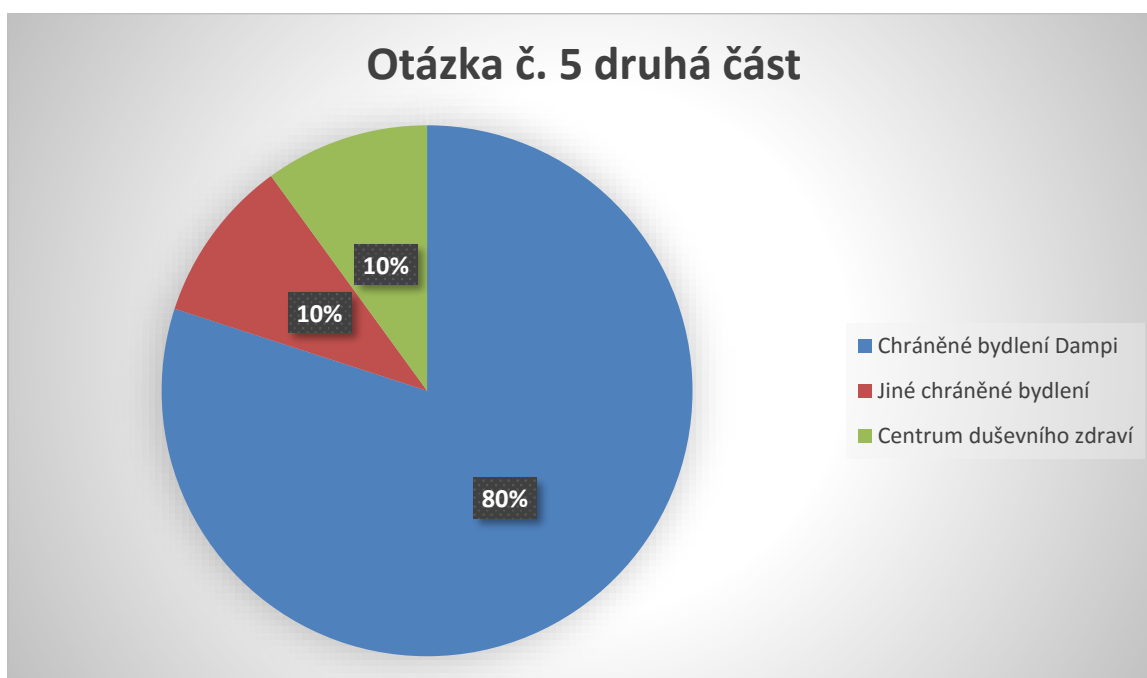

Osm klientů je na pokoji po dvou a dva jsou samostatně na pokoji. Za příplatek mohou být sami v tom pokoji.

Asistenti - První část: S kým je na pokoji?

Všechny odpovědi se shodují s odpověďmi klientů.

Druhá část: trávíte většinu času tady nebo chodíte ještě někam jinam? (stacionáře, cokoliv)

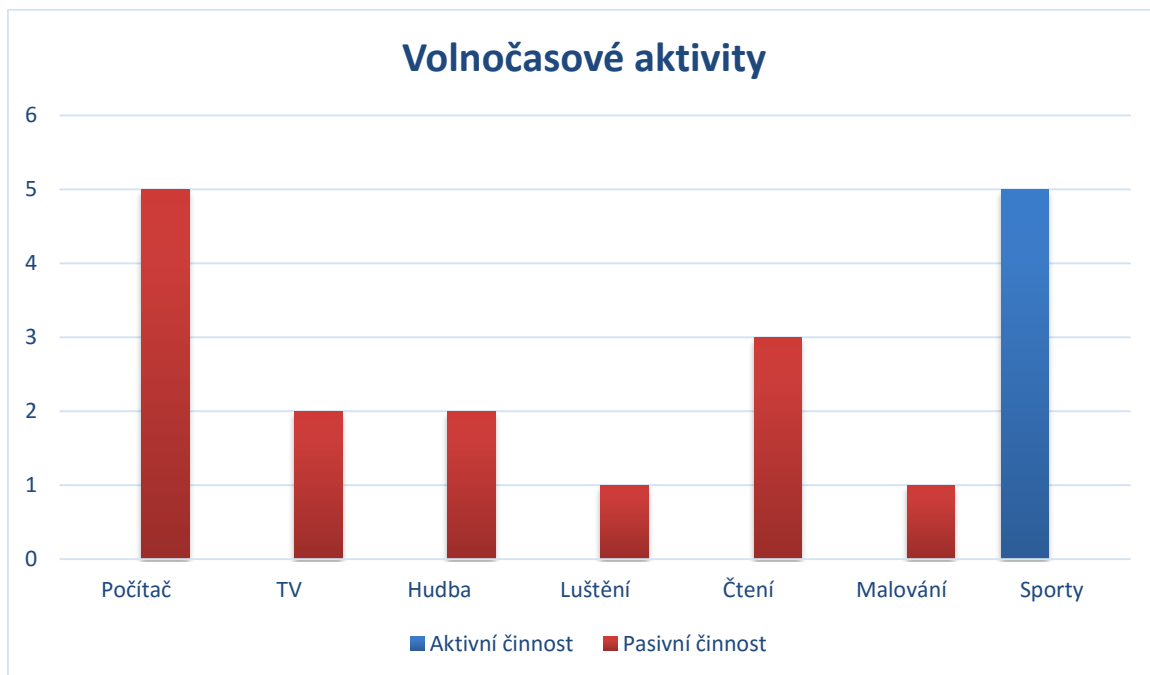
Většina, tedy 8 klientů, tráví čas jenom tady a dva klienti tráví čas i jinde. Jeden klient jezdí občas do jiného chráněného bydlení a druhý do centra duševního zdraví.

Asistenti - Druhá část: Chodíte ještě někam nebo trávíte většinu času tady?

Všechny odpovědi se shodují s odpověďmi klientů.

Třetí část: co tu celý den děláte? Jaké máte aktivity za den nebo týden?

Začnu domácími pracemi a jenom na úvod napíši, že každý klient má svůj úsek na starosti, který uklízí a potom jednou týdně každý má za úkol vařit, péct, prát a věšení svých věcí, odnos a třídění plastů a papírů, úklid kuchyně po vaření oběda, nákup v samoobsluze (pečivo a co je potřeba) a hlavně úklid svého pokoje.

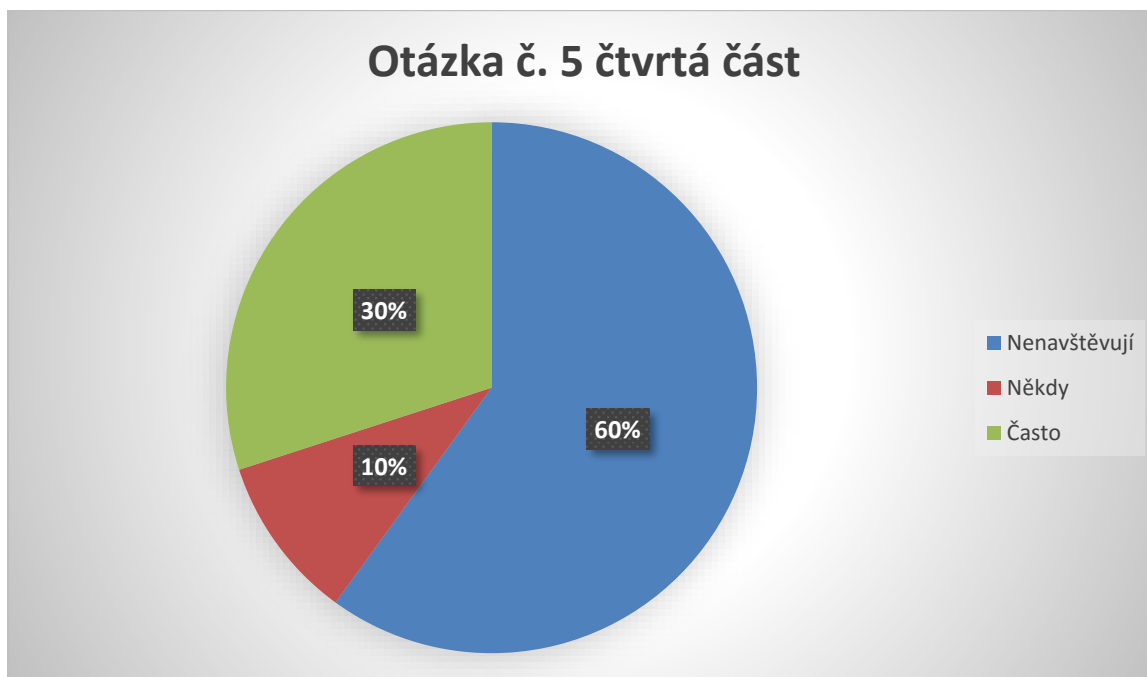

Další jsou volnočasové aktivity. Ty jsou rozděleny na aktivní a pasivní aktivity. Do aktivních aktivit patří sport. Sportu se věnuje pět klientů a převážně jsou to procházky po vesnicích. Jeden odpověděl, že rád chodí na akce, které pořádá obec. Pasivní aktivity využívají všichni a nejvíc jsou na počítači (pět z deseti). Dva sledují televizi a dva poslouchají hudbu. Jinak tři klienti rádi čtou a jeden luští. V rámci koníčků je jedna klientka, která ráda maluje.

Asistenti - Třetí část: co tu celý den děláte?

Všechny odpovědi se shodují s odpověďmi u klientů.

Čtvrtá část: jak často navštěvujete rodinu?

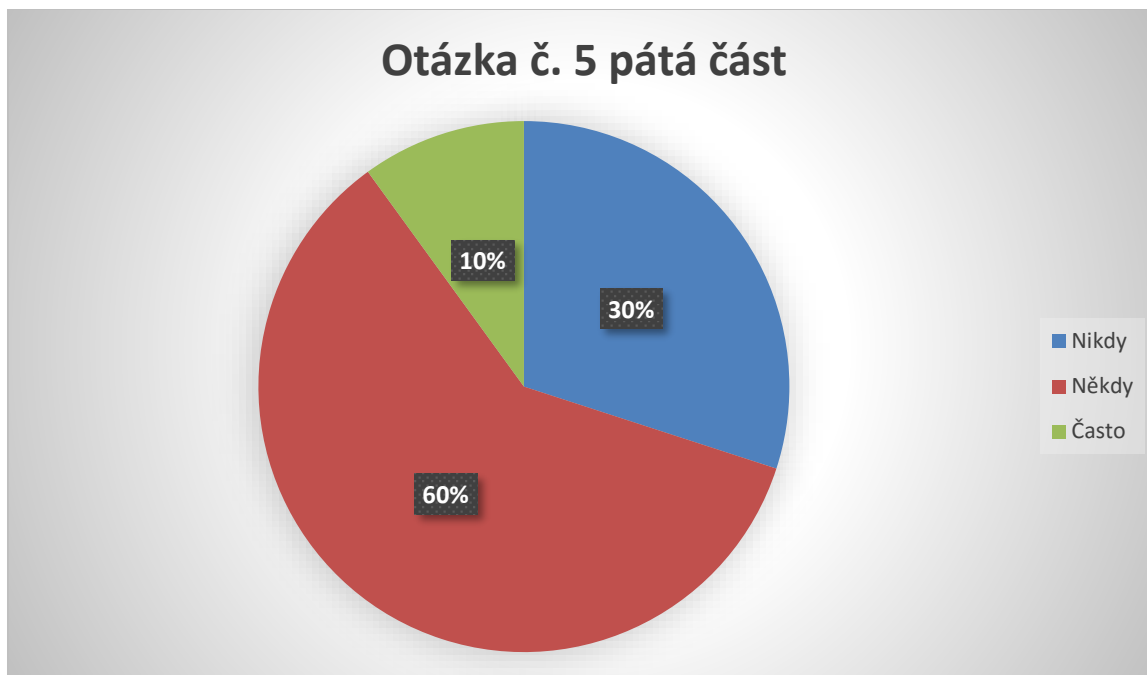

Šest klientů nenavštěvuje rodinu vůbec a jeden jenom někdy. Tři klienti navštěvují rodinu často, což je jednou za měsíc nebo i častěji. Z těchto třech klientů jsou dva, kteří udržují i kontakt po telefonu.

Asistenti - Čtvrtá část: jak často klient navštěvuje rodinu?

Tady se u pár klientů a asistentů odpovědi liší. U čtyř klientů se liší odpovědi s tím, že 2 klienti, co odpověděli 1x za měsíc, tak navštěvují rodinu jeden jednou za půl roku a druhý jednou za rok. U těch dalších dvou klientů, kteří uváděli, že nenavštěvují rodinu, tak ve skutečnosti je to jednou za rok a ten druhý klient jednou za pár let.

Pátá část: jezdí rodina za vámi?

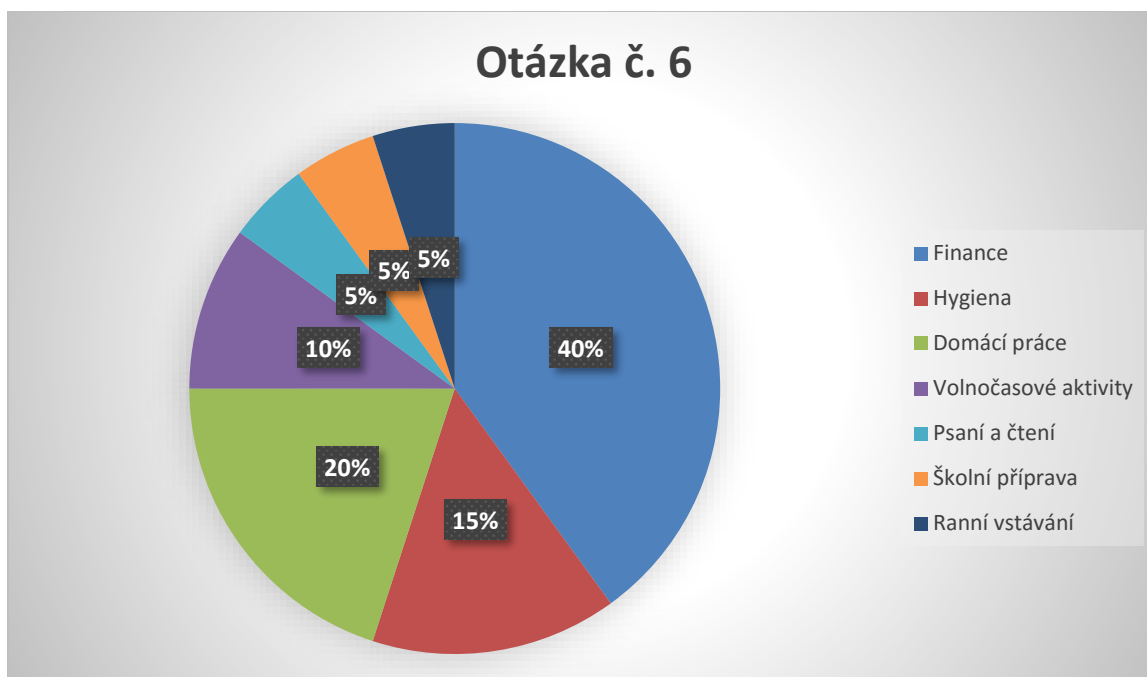

U třech klientů nejezdí vůbec za nimi rodina a u šesti dalších je rodina navštěvuje někdy. U jednoho klienta je to častěji.

Asistenti - Pátá část: jezdí sem někdo z rodiny za ním?

Skoro všechny odpovědi se shodují, ale jedna odpověď se liší a to u klienta, který uváděl, že za ním jezdí jenom kamarádi, tak za ním jezdí i bratranec, se kterým udržuje kontakt.

Šestá otázka: V čem vám musí pomáhat asistenti?

Největší problém je finanční gramotnost a je to hlavně z důvodu, že většina klientů má omezenou svéprávnost, jenom dva z deseti klientů jsou bez problémů.

Střední problémy jsou:

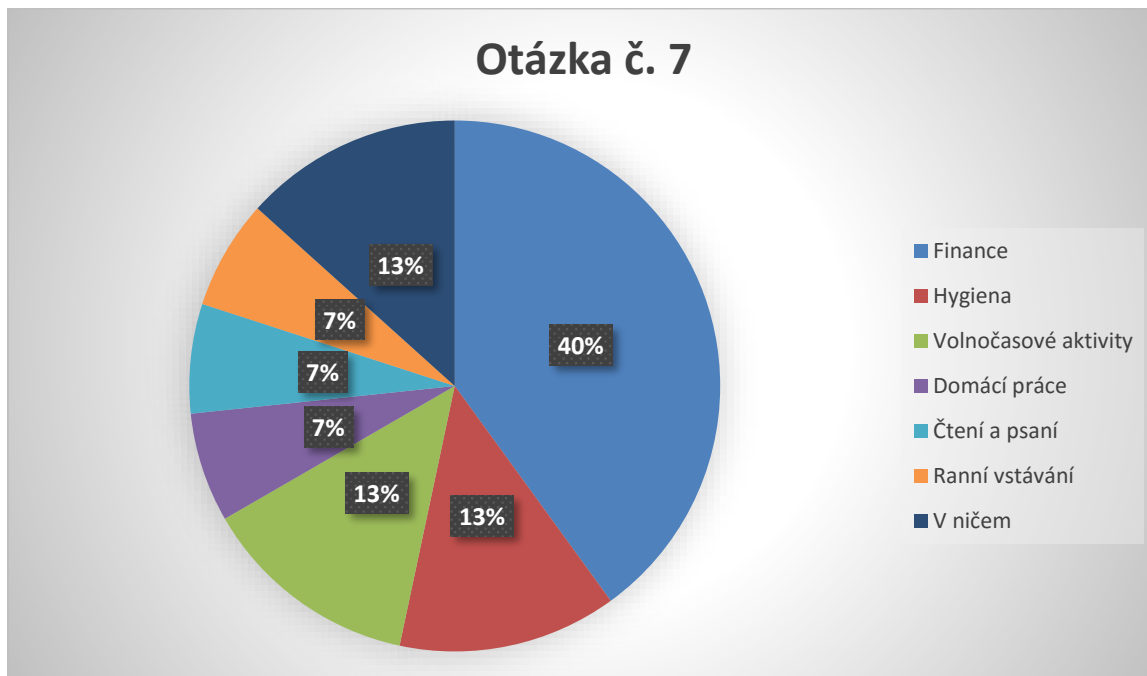
- u hygieny jsou tři, kteří nejsou samostatní, ale každý má problém s něčím jiným,
  - o jeden klient má problém s čistým oblečením a povlečením postele, potom s ústní hygienou a hygienou celého těla,
  - o druhý klient má problémy v oblékání a povlečení kvůli zdravotnímu stavu a celkovou hygienou,
  - o třetí klient má problémy s hygienou celého těla;
- u domácích prací potřebují pomoc čtyři klienti;
- u aktivního pohybu, tedy volnočasové aktivity, potřebují pomoc dva klienti.

Tři nejmenší problémy jsou, že jeden klient neumí psát ani číst (při podpisu má předlohu a potom se zvládne podepsat). Ten druhý problém je, že klient potřebuje pomoc ve školní přípravě a třetí má problém s ranním stáváním a tak se musí ráno budít, aby vůbec vstal.

Asistenti - Šestá otázka: V čem musíte klientovi ....., pomáhat?

Všechny odpovědi klientů se shodují s odpověďmi s asistenty.

Sedmá otázka: V čem se chcete zlepšit?

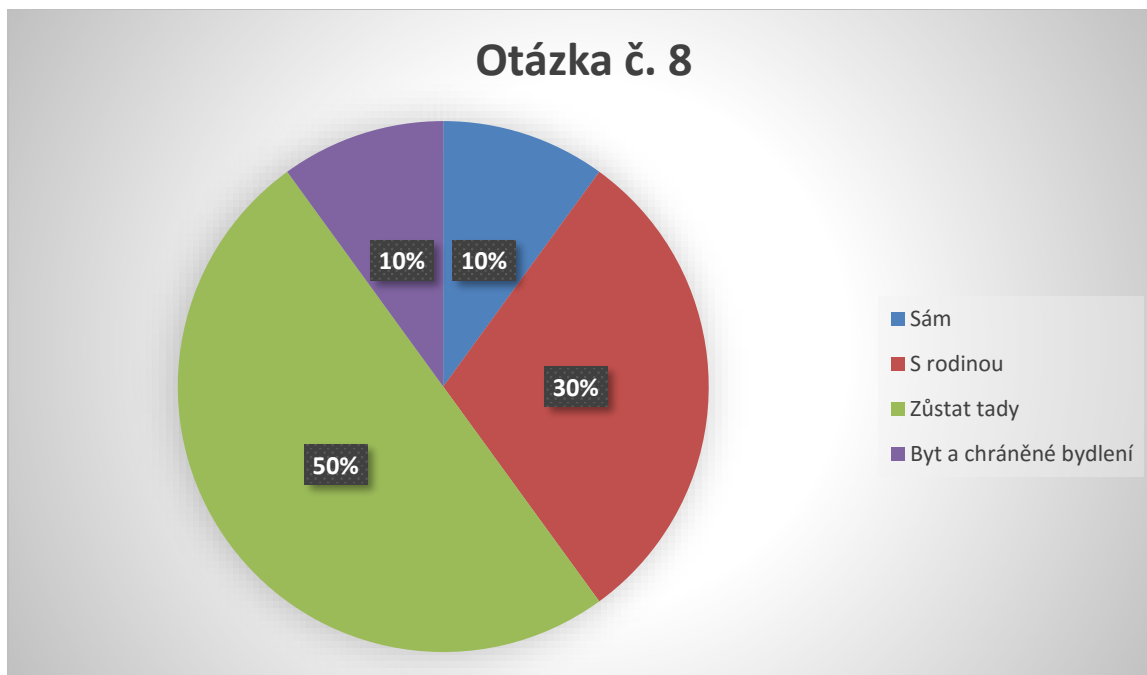

Šest klientů chce zlepšit svoji finanční gramotnost, aby neutráceli a vycházeli měsíčně s penězi. U hygieny se chtějí zlepšit dva klienti a u volnočasové aktivity se chtějí zlepšit dva klienti, jeden v cvičení a druhý ve volném čase a tedy čase pro sebe. Domácí práce chtějí zlepšit dva klienti a dva klienti se nechtějí zlepšit v ničem. Potom ještě jeden se chce naučit číst a psát a jeden klient se chce zlepšit v ranním vstávání, aby brzo vstal a mohl tak jezdit do práce.

Asistenti - Sedmá otázka: V čem se chtějí zlepšit? Probírají to s vámi nebo vy je vedete? (v čem se musí zlepšit)

Všechny odpovědi souhlasí s odpověďmi s klienty. Další část otázky asistenti odpovídali jednohlasně a to že klienti se chtějí zlepšovat ve všem, kde vidí, že potřebují pomoc. Ale především je to iniciativa asistentů, protože jsou individuální plány, do kterých se to pořád zapisuje dokola. Především se snaží je vést, ale žádné pokroky se v tom neuskutečňují jenom výjimečně malé krůčky.

Osmá otázka: Chcete tu zůstat? Nebo bydlet někde jinde? Popřípadě s kým?

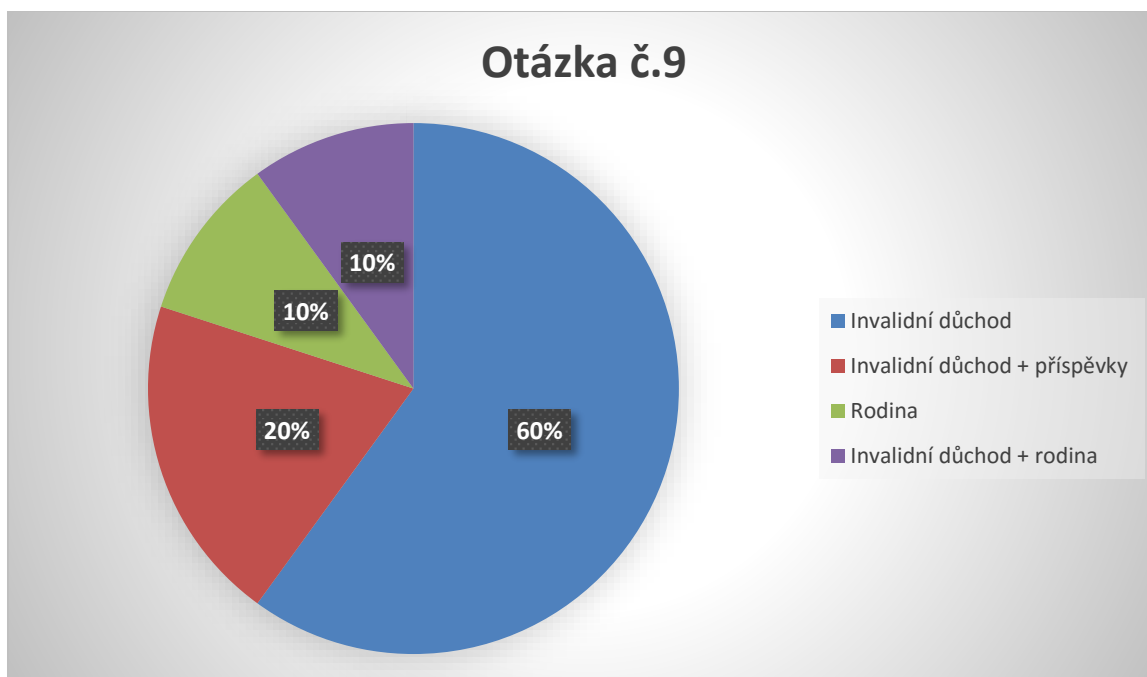

Jeden klient chce bydlet úplně sám. Tři klienti plánují bydlet buď s přítelkyní, nebo s rodinou. Pět klientů chce zůstat tady v chráněném bydlení. Jeden klient chce do bytu a jezdit do chráněného bydlení pouze na víkendy za kamarády.

Asistenti – Víte, co chce do budoucna klient ..., dělat? (např. zda chce bydlet jinde nebo sám)

Všechny odpovědi se shodují s odpověďmi klientů.

Devátá otázka: Z čeho hradíte služby?

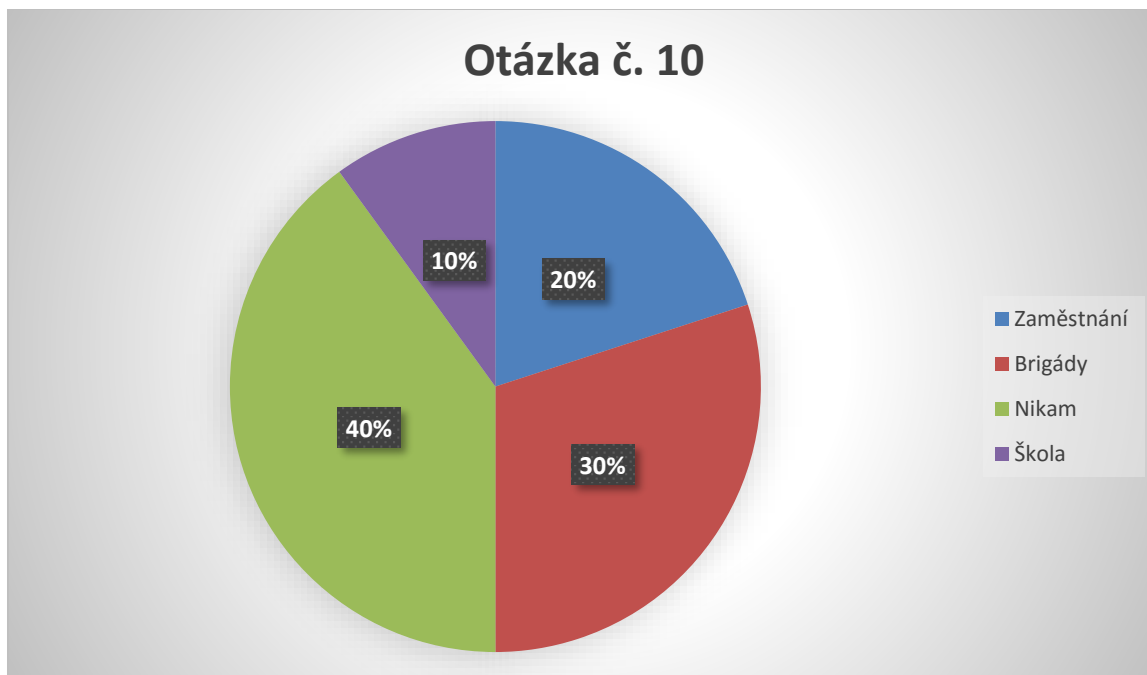

Skoro všichni bez jednoho klienta si hradí služby z invalidního důchodu. Dva klienti k tomu mají příspěvky na péči a jednomu klientovi hradí pobyt rodina. Jeden klient hradí pobyt částečně z invalidního důchodu a část rodina.

Asistenti – Devátá otázka: Z čeho hradí klient službu?

U deseti klientů se odpovědi shodují, až na jednoho klienta, který uvedl, že mu pobyt hradí rodina, ale ve skutečnosti pobyt financuje z invalidního důchodu.

Desátá otázka: Chodíte do zaměstnání?

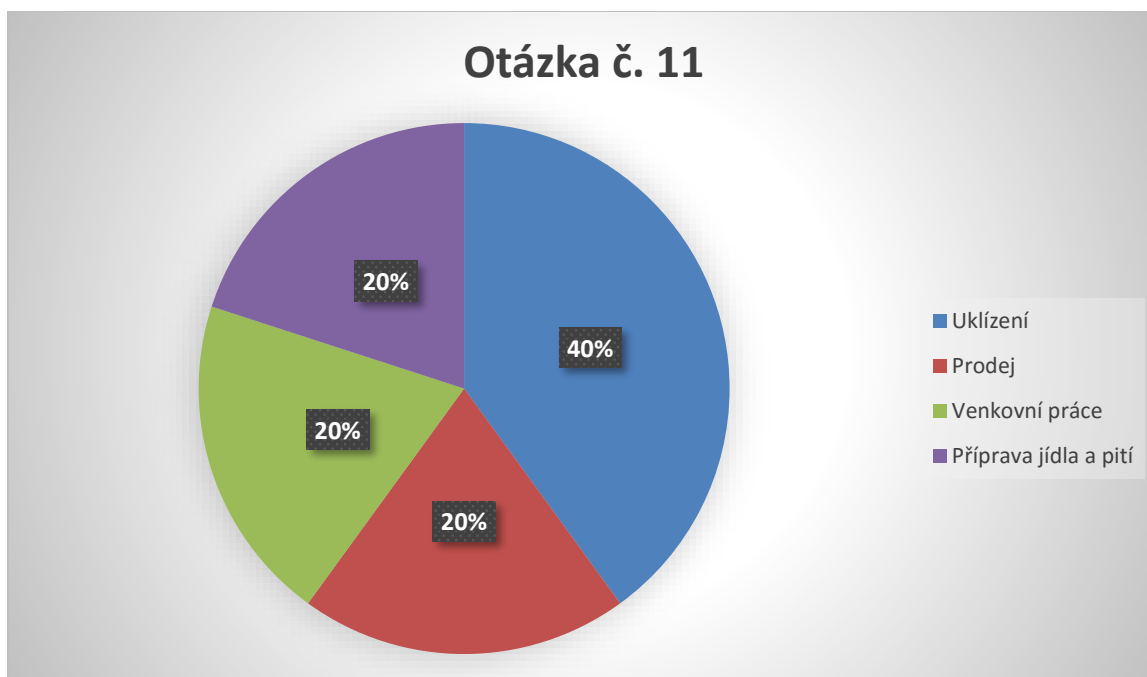

Jeden klient je ještě student, takže chodí do školy a asi ještě nějaký rok bude studovat. Čtyři klienti nechodí do žádného zaměstnání ani na brigády. Na brigádu chodí tři klienti a do zaměstnání dva klienti.

Asistenti – Desátá otázka: Chodí klient do zaměstnání?

Všechny odpovědi kromě jedné se liší. Protože na brigádu chodí ještě jeden klient.

Jedenáctá otázka: Co děláte za zaměstnání?

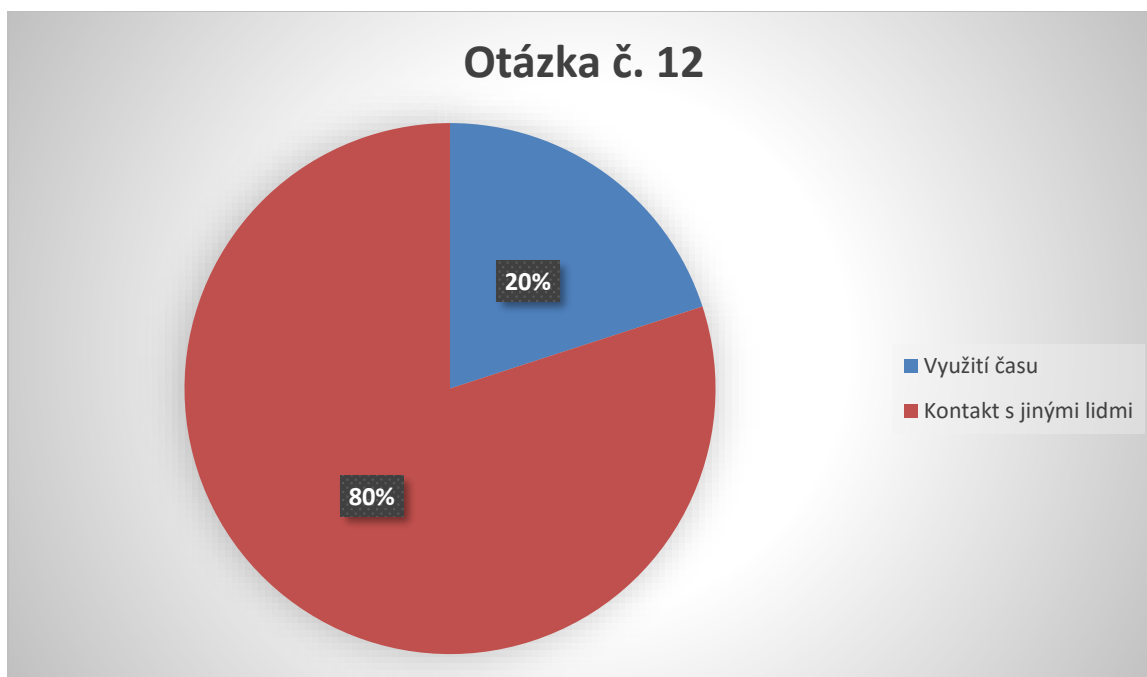
Z toho ti, co chodí, do zaměstnání chodí uklízet. Ti co chodí na brigádu tak jeden prodává v obchůdku, kde mají svoje výrobky z chráněného bydlení vlastnoručně vyráběné. Další chodí sekat trávu nebo co je potřeba kolem domu. Poslední chystá jídlo a pití na kurzy, které se pořádají v rámci Českého červeného kříže.

Asistenti – Jedenáctá otázka: Do jakého zaměstnání dochází?

Ten jeden klient, co nevedl, že má brigádu, tak chodí na vesnici vypomáhat domů, když je potřeba např. posekat trávu.

Dvanáctá otázka: Co se vám líbí na vaší práci?

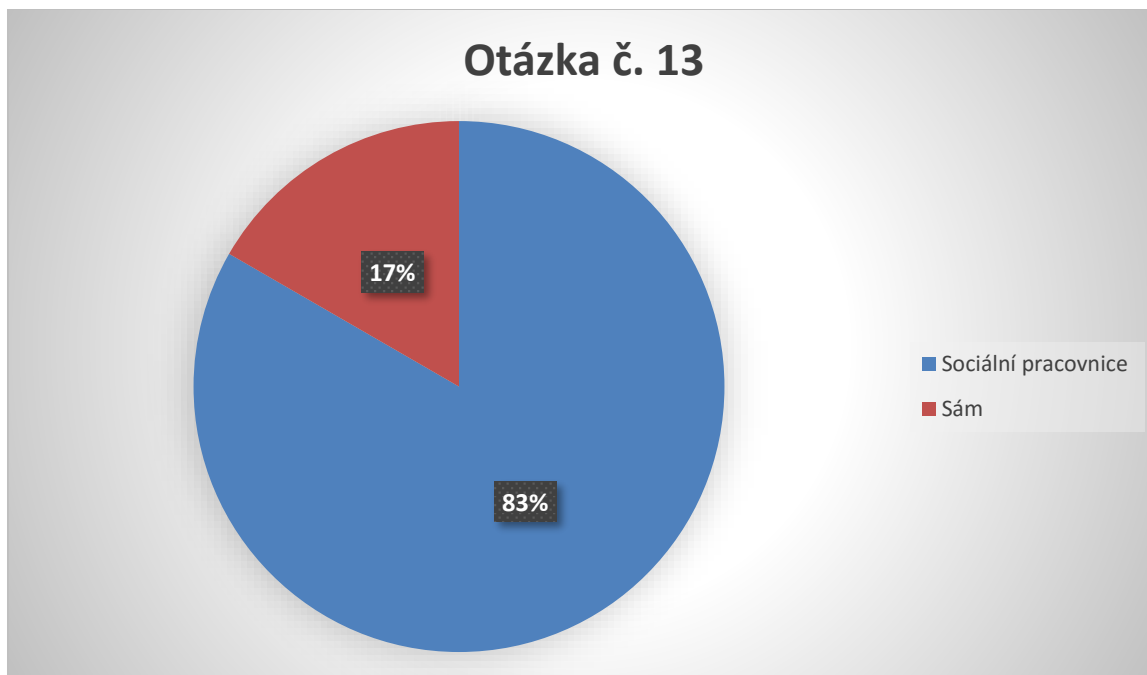

Odpovídá pouze pět klientů. Jeden využívá čas, aby nebyl jenom u počítače. Jinak ostatním se líbí, že jsou v kontaktu i s jinými lidmi.

Asistenti – Dvanáctá otázka: Svěřují se Vám se svými zážitky, zda se jim tam líbí?

Ano u všech klientů, kteří mají nějaké zaměstnání, či brigádu, tak se svěrují asistentům.

Třináctá otázka: Hledal jste práci sám nebo vám někdo pomáhal?

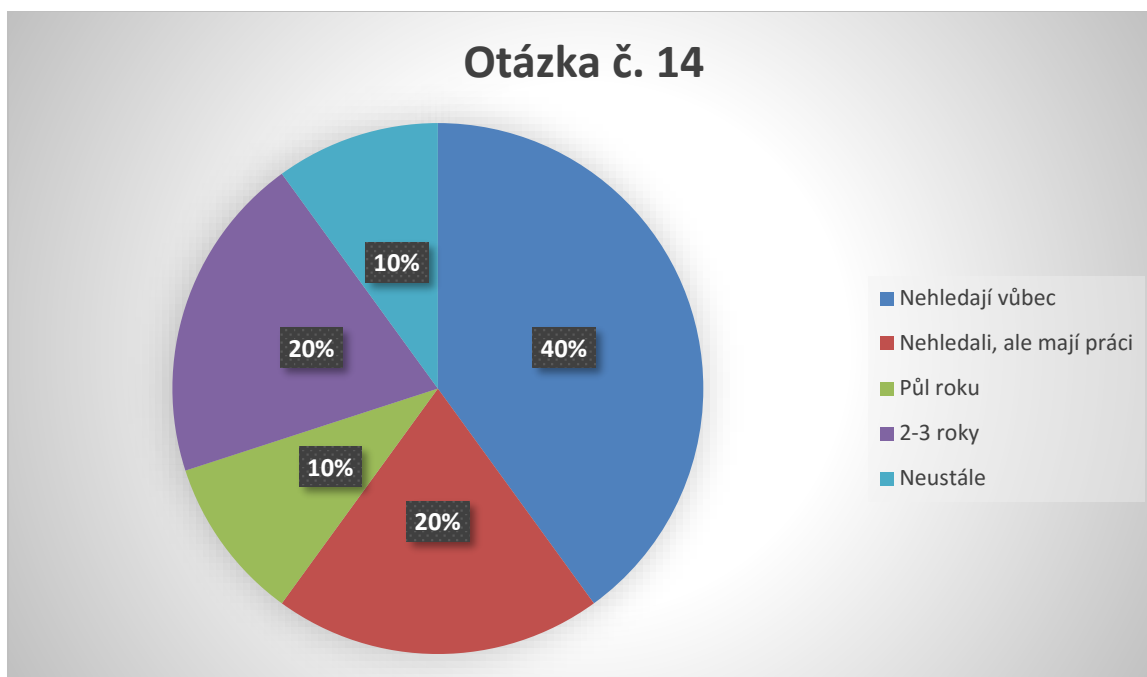

Odpovídá šest klientů, protože čtyři nemají a ani nehledají práci. Ti co práci mají, ji získali pomocí sociální pracovnice a jeden klient si práci našel sám. Jeden klient, který nemá práci, ale hledá ji, také pomocí sociální pracovnice.

Asistenti – Třináctá otázka: Hledal si klient práci sám nebo mu někdo pomáhal?

U všech co si hledají práci nebo hledali, jim hledají práci asistentky.

Čtrnáctá otázka: Jak dlouho jste hledal práci?

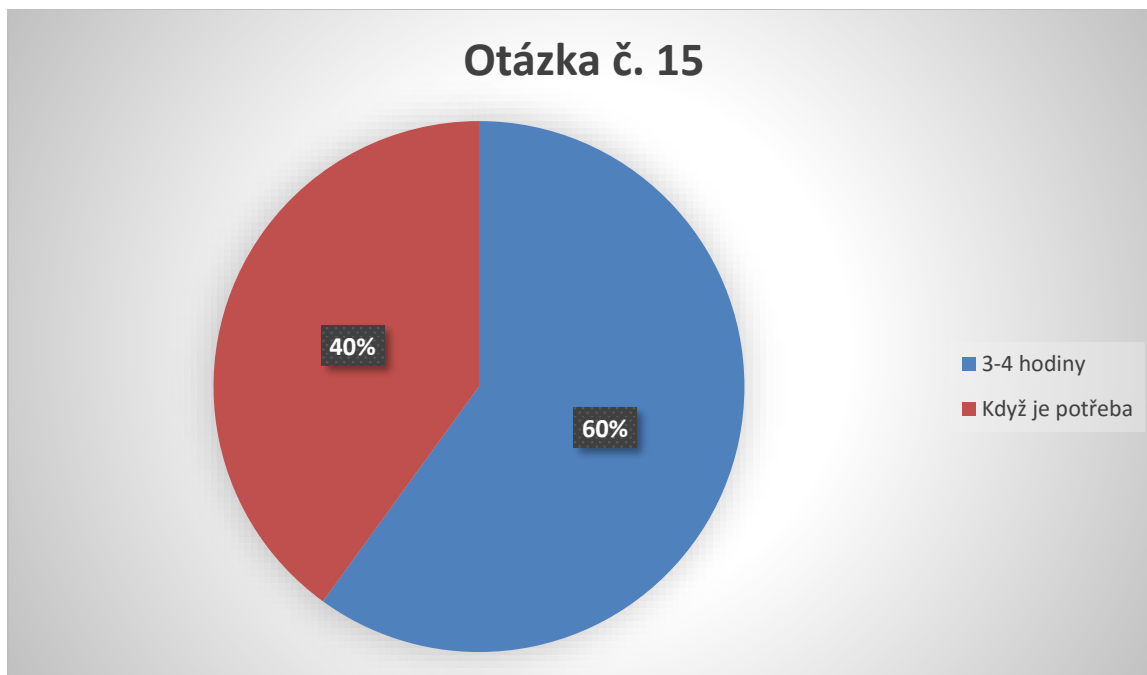

Čtyři klienti nehledají vůbec zaměstnání. Jeden hledá pořád. Dva ani nehledali, ale jsou oba v zaměstnání. Jeden klient hledá půl roku zaměstnání a dva klienti tak 2-3 roky.

Asistenti – Čtrnáctá otázka: Jak dlouho hledal práci?

Všechna data, která udali klienti, souhlasí s odpověďmi s asistenty.

Patnáctá otázka: Jak často docházíte do zaměstnání?

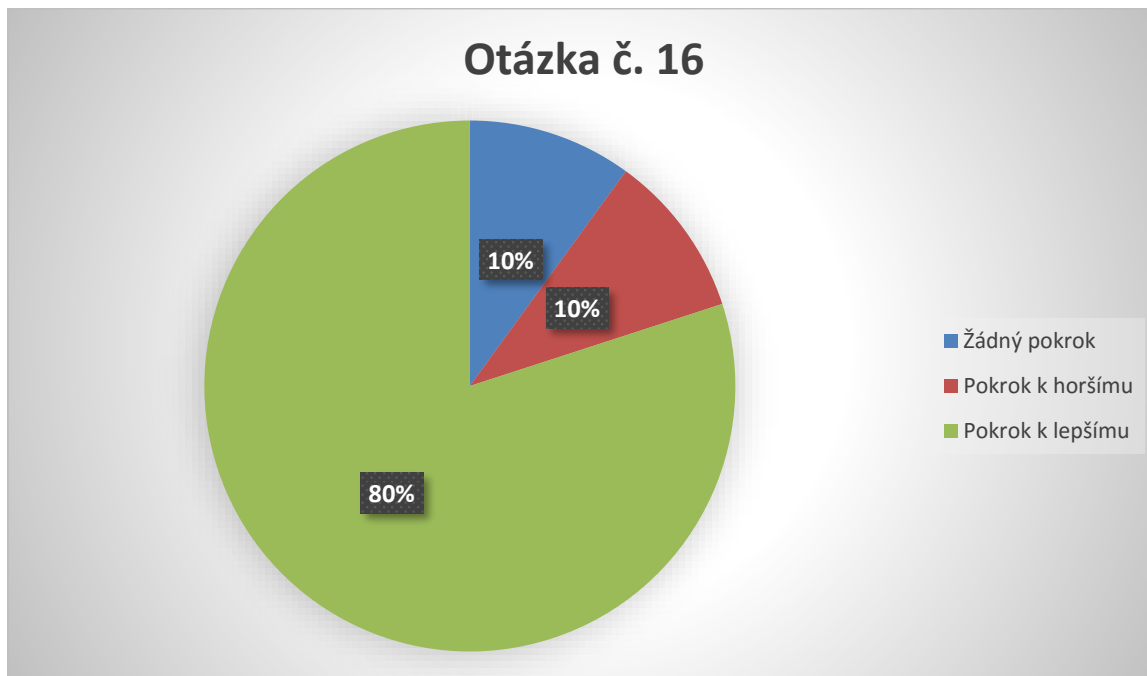

Brigádníci dochází do práce, když je potřeba a ti klienti, kteří mají zaměstnání, tak dochází od pondělí do pátku na 3-4 hodiny.

Asistenti - Patnáctá otázka: Jak často dochází do zaměstnání?

Všechny odpovědi se shodují s odpověďmi s klienty.

Šestnáctá otázka: Máte ještě nějaké informace, které byste mě chtěl sdělit? Např. pokrok za celou dobu, co jste tady a zda vám stávající stav v chráněném bydlení DaMPi takhle vyhovuje.

Jeden klient se svěřil, že žádný pokrok neudělal a je pořád stejný. Jeden klient z důvodu zhoršení zdravotního stavu odpověděl, že udělal pokrok, ale opačným směrem a je to prý pořád horší a horší. Jinak osm klientů odpovědělo, že udělali pokrok v oblasti financí, hygieny, samostatnosti, domácích prací a ve vztahu s ostatními. Někdo tedy menší pokrok a někdo větší, ale udělali pokrok.

Asistenti - Šestnáctá otázka: Máte ještě nějaké informace, které byste chtěla sdělit?

Některé nedostatky jsou uvedeny v odpovědích u asistentů, jediný problém, vyvstává v tom, že klienti mají problém s hygienou a financemi a potom u většiny jsou problémy, že nechtějí nic dělat a ani nechtějí vyvíjet aktivity.

Celkové zhodnocení dosažení cíle.

Podle odpovědí bylo zjištěno, že i když někteří neudělali pokrok, nebo se zhoršili, tak jsou všichni spokojeni a líbí se jim tu. Někteří mají zájem se zapojovat do celkového dění chráněného bydlení a někteří se musí vybízet. Krom jedné klientky jsou tu všichni dlouho a mají zkušenosti s tím, jak to tu chodí. Všem do jednoho se tu líbí hlavně volnost a svoboda. Takže subjektivní pohledy jsou skoro u každého stejné.

Většinou mají problémy s financemi a hygienou. S tím souvisí i to, že někteří se svou situací chtějí něco udělat a dva klienti nechtějí vůbec nic změnit. Je dobře, že aspoň dva klienti mají zaměstnání a někteří brigádu, takže něco dělají a snaží se zapojovat do běžného života. U dvou klientů vím, že nemusí chodit do zaměstnání, protože pobírají vysoký důchod.

Můj pohled jako asistentky a praktikantky.

Kromě toho, že je zahrnutý rozhovor i se mnou jako asistentkou, tak napíši i svůj pohled v následujícím odstavci.

Všichni klienti se musí vybízet, aby něco dělali. Potom když se jim vše nadiktuje, tak i když ze začátku se jim to moc nelíbí, tak potom udělají, co se po nich chce. Jsou tam klienti, kteří jsou neustále na počítači, nebo koukají na televizi. S financemi je opravdu problém. Každý má svou obálku a dostávají kapesné. Je pravda, že skoro všem to tam vyhovuje, takže v individuálních plánech se skoro pokaždé opakují jedny a ty samé věci, na kterých chtějí pracovat a přitom proto nic neudělají. Další věcí, která dělá problém je hygiena. Někteří se převlékají několikrát za den a někteří chodí pořád v jednom a tom samém dokud jim asistentka neřekne a nenakáže se převléknout. To samé se sprchováním je docela zásadní problém, protože málo kdo se tam chce sprchovat.

7 Závěry

Základním cílem bylo zjištění spokojenosti osob s mentální retardací s poskytováním služeb. Tohoto cíle bylo dosaženo s tím, že tu jsou spokojeni všichni uživatelé a dokonce převaha odpovědí, co se jim tu líbí, je svoboda a volnost.

Součástí tohoto cíle bylo zjistit pokrok za dobu pobytu (zda se jedinci zapojují do běžného života – tedy uplatnění na trhu práce, zda mohou porovnat toto chráněné bydlení s jiným, jestli mají nějaké zkušenosti s jiným chráněným bydlením). Tento cíl byl naplněn s tím, že pouze dva klienti chodí do zaměstnání, čtyři klienti mají brigádu a jeden klient z těch, co mají brigádu, hledá neustále práci s tím, že ji nemůže najít. Porovnání s jiným typem chráněného bydlení může učinit pouze šest klientů s tím, že většinou odpověděli, že toto chráněné bydlení je nejlepší.

Další částí tohoto cíle je zjištění představy o budoucím životě. Tento cíl byl také zjištěn a dosažen s tím, že je to půl na půl. Polovina klientů řekla, že nemají žádnou představu a chtějí zůstat tady v chráněném bydlení. Druhá polovina klientů uvádí své představy k budoucímu životu. S tím, že jeden klient chce bydlet úplně sám, jeden chce jezdit do chráněného bydlení na víkendy a tři klienti plánují rodinu.

Byly stanoveny i dílčí cíle, kterých bylo dosaženo. První dílčí cíl byl, v čem potřebují jedinci chráněného bydlení pomoc od asistentů. Všichni klienti odpověděli a neměli žádný problém o tom mluvit s tím, že se odpovědi shodovali s odpověďmi asistentů a při kontrole individuálních plánů vše souhlasí. Většina klientů nemá dostatečnou finanční gramotnost a pár klientů má problém s hygienou a s aktivitou, tedy volným časem.

Další dílčí cíl je, co mají na starost celý týden a jaké mají povinnosti. Všichni klienti mají svoje úseky, takže se podílejí na každodenních povinnostech, které mají. Funguje to jako v klasické domácnosti, kde jsou potřeba vykonávat domácí práce.

Porovnala jsem v praktické části rozhovory s klienty a asistenty a vyplynulo mi z toho, že ve většině případů se odpovědi shodují, až na pár výjimek např. ohledně brigády, kde klient uvedl, že nemá žádné zaměstnání, ale asistentka uvedla, že chodí na brigádu. S kontrolou individuálních plánů vše souhlasí.

Pár klientů se stýká s rodinou, ale někteří neudržují žádný kontakt. Tady u těch dvou otázek se projevilo vnímání času, který není zcela v pořádku. Některé odpovědi se lišily s tím, že ten pojem jako je např. jednou za měsíc nebo jednou za rok a asistenti uvedli, že je to, buď kratší interval, nebo delší interval.

Na závěr shrnutí uvedu, že bylo dosaženo všech stanovených cílů, které byly původně vytyčeny, jak hlavního cíle, tak i dílčích cílů s tím, že tato práce je vedena jako pohled, jak vnímají osoby s mentální retardací pobyt v chráněném bydlení.

Závěr

Cílem této práce bylo zkoumat Zkušenosti dospělých osob s mentálním postižením v chráněném bydlení DaMPi. Chráněné bydlení DaMPi je nezisková organizace, která se nachází v obci Všešary u Hradce Králové. Kapacita zařízení je určena pro deset klientů. Pro účely bakalářské práce bylo osloveno třináct respondentů, z toho deset klientů zařízení a tři zaměstnankyně – asistentky. Vzhledem k tomu, že jsem v tomto zařízení absolvovala svou praxi, tudíž se se všemi respondenty znám osobně, byla komunikace s těmito respondenty o to jednodušší. Klienti i asistentky projeví vstřícný přístup při rozhovorech.

Z rozhovorů vyplynulo, že ti klienti, kteří mohou DaMPi porovnat s jiným zařízením tohoto typu, jej hodnotí jako nejlepší. Dále bylo zjištěno, že polovina klientů nemá žádnou představu o svém budoucím životě, druhá polovina touží po osamostatnění nebo po založení vlastní rodiny.

Všichni respondenti, klienti i asistentky, se shodli na tom, že všichni klienti potřebují pomoc asistentů. Většina klientů má nedostatečnou finanční gramotnost, několik klientů má problém s hygienou a náplní volného času. Z tohoto důvodu se všichni klienti podílejí na každodenních povinnostech zařízení. Chráněné bydlení DaMPi funguje jako klasická domácnost, kde klienti vykonávají domácí práce.

Z deseti klientů chráněného bydlení šest dochází do zaměstnání (dva jsou trvale zaměstnaní, čtyři pracují jako brigádníci), jeden klient studuje a tři nikam nedochází.

Co se týče kontaktu s rodinou, šest klientů nenavštěvuje rodinu vůbec, jeden pouze občas a tři klienti navštěvují rodinu často.

Práce poskytuje informace o subjektivním vnímání osob s mentální retardací pro veřejnost. Nacházejí se zde otázky a odpovědi na základní témata, které jsou podstatné pro kvalitu života.

Seznam použité literatury

HENDL, Jan. *Kvalitativní výzkum: základní teorie, metody a aplikace*. Čtvrté, přepracované a rozšířené vydání. Praha: Portál, 2016. ISBN 978-80-262-0982-9.

KREJČÍŘOVÁ, Olga. *Základy psychopedie*. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, 2010. ISBN 978-80-244-2623-5.

MIOVSKÝ, Michal. *Kvalitativní přístup a metody v psychologickém výzkumu*. Praha: Grada, 2006. Psyché. ISBN 80-247-1362-4.

PIPEKOVÁ, Jarmila. *Kapitoly ze speciální pedagogiky*. 3. přeprac. a rozš. vyd. Brno: Paido, 2010. ISBN 978-80-7315-198-0.

PIPEKOVÁ, Jarmila. *Osoby s mentálním postižením ve světle současných edukativních trendů*. Brno: MSD, 2006. ISBN 80-86633-40-3.

RADA, Marek. *Chráněné bydlení pro lidi s mentálním postižením: praktický průvodce*. Blansko: Hnutí humanitární pomoci, 2006.

SOLOVSKÁ, Vendula. *Rozvoj dovedností dospělých lidí s mentálním postižením*. Praha: Portál, 2013. ISBN 978-80-262-0369-8.

ŠIŠKA, Jan. *Mimořádná dospělost: edukace člověka s mentálním postižením v období dospělosti*. V Praze: Univerzita Karlova, nakladatelství Karolinum, 2005. ISBN 80-246-0992-4.

ŠVARCOVÁ-SLABINOVÁ, Iva. *Mentální retardace: vzdělávání, výchova, sociální péče*. Vyd. 4., přeprac. Praha: Portál, 2011. Speciální pedagogika. ISBN 978-80-7367-889-0.

ŠVARCOVÁ-SLABINOVÁ, Iva. *Základy speciální pedagogiky*. Praha: Parta, 2012. ISBN 978-80-7320-176-0.

VALENTA, Milan, Jan MICHALÍK a Martin LEČBYCH. *Mentální postižení: v pedagogickém, psychologickém a sociálně-právním kontextu*. Praha: Grada, 2012. Psyché. ISBN 978-80-247-3829-1.

VÁGNEROVÁ, Marie. *Psychopatologie pro pomáhající profese*. Vyd. 5., rozš. a přeprac. Praha: Portál, 2012. ISBN 978-80-262-0225-7.

Seznam použitých internetových odkazů

V. kapitola, Poruchy duševní a poruchy chování (F00-F99): Mentální retardace (F70-F79). *WHO/ÚZIS ČR*[online]. 2014 [cit. 2016-06-05]. Dostupné z: <http://www.uzis.cz/cz/mkn/F70-F79.html>

Seznam příloh

Příloha č. 1 – Výzkumné otázky ke klientům a asistentům

Příloha č. 2 – Rozhovory klientů (počet obrázků 7)

Příloha č. 1 Výzkumné otázky pro klienty a asistenty

Výzkumné otázky pro klienty:

- 1) Kde jste bydlel před nástupem do chráněného bydlení? (v ústavní péči nebo u rodičů)
- 2) Byl jste předtím v jiném chráněném bydlení?
- 3) Jak dlouho jste v chráněném bydlení DaMPi?
- 4) Co se vám tu líbí?
- 5) Jak to tu funguje?
  - A. s kým jste na pokoji a kolik vás tam je?
  - B. trávíte většinu času tady nebo chodíte ještě někam jinam? (stacionáře, cokoliv)
  - C. co tu celý den děláte? Jaké máte aktivity za den nebo týden?
  - D. jak často navštěvujete rodinu?
  - E. jezdí rodina za vámi?
- 6) V čem vám musí pomáhat asistenti?
- 7) V čem se chcete zlepšit?
- 8) Chcete tu zůstat? Nebo bydlet někde jinde? Popřípadě s kým?
- 9) Z čeho hradíte služby?
- 10) Chodíte do zaměstnání?
- 11) Co děláte za zaměstnání?
- 12) Co se vám líbí na té práci?
- 13) Hledal jste práci sám nebo vám někdo pomáhal?
- 14) Jak dlouho jste hledal práci?
- 15) Jak často docházíte do zaměstnání?
- 16) Máte ještě nějaké informace, které byste mě chtěl sdělit? Např. pokrok za celou dobu, co jste tady a zda vám stávající stav zařízení Chráněné bydlení DaMPi vyhovuje.

Výzkumné otázky pro asistenty:

- 1) Kde bydlel dříve klient ....., než nastoupil do chráněného bydlení?
- 2) Byl někdy v jiném chráněném bydlení?

- 3) Jak dlouho je tu v chráněném bydlení?
- 4) Jak na vás působí jeho postoj k vaší poskytované službě?
- 5) Jak to tu funguje?
  - A. s kým je na pokoji?
  - B. chodíte ještě někde nebo trávíte většinu času tady?
  - C. co tu celý den děláte?
  - D. jak často klient navštěvuje rodinu?
  - E. jezdí sem někdo z rodiny za ním?
- 6) V čem musíte klientovi ....., pomáhat?
- 7) V čem se chtějí zlepšit? Probírají to s vámi nebo vy je vedete? (v čem se musí zlepšit)
- 8) Víte, co chce do budoucna klient ....., dělat? (např. zda chce bydlet jinde nebo sám)
- 9) Z čeho hradí klient službu?
- 10) Chodí klient do zaměstnání?
- 11) Do jakého zaměstnání dochází?
- 12) Svěřují se vám se svými zážitky, zda se jim tam líbí?
- 13) Hledal si práci sám nebo mu někdo pomáhal?
- 14) Jak dlouho hledal práci?
- 15) Jak často dochází do zaměstnání?
- 16) Máte ještě nějaké informace, které byste chtěla sdělit?

Příloha č.2 - Obrázek 1

Rozhovory s klienty

- 1) Kde jste bydlel před nástupem do chráněného bydlení? (jestli v ústavní péči nebo u rodičů)
- 2) Byl jste předtím v jiném chráněném bydlení?
- 3) Jak dlouho jste v chráněném bydlení?
- 4) Líbí se Vám tu? A co se Vám tu líbí?
- 5) Jak to tu funguje?
  - a. s kým jste na pokoji a kolik Vás tam je?
  - b. trávíte většinu času tady nebo chodíte ještě někam? (stacionáře cokoliv)
  - c. co tu celý den děláte? Jaké máte aktivity za den a týden?
  - d. jak často navštěvujete rodinu?
  - e. jezdí i za Vámi?
- 6) Co děláte sám a v čem Vám musí pomáhat?
- 7) V čem se chcete zlepšit?
- 8) Chcete tu zůstat? Nebo bydlít někde jinde? Popřipadá s kým?
- 9) Z čeho hradíte služby?
- 10) Chodíte do zaměstnání?
- 11) Co děláte za zaměstnání?
- 12) Co se Vám líbí na té práci?
- 13) Hledal jste práci sám nebo Vám někdo pomáhal?
- 14) Jak dlouho jste hledal práci?
- 15) Jak často tam docházíte?
- 16) Máte ještě nějaké informace, které byste měl chtít sdělit? Např. pokrok za celou dobu, co jste tady a zda Vám to tu takhle vyhovuje.

Klient 1

- 1) Kde jste bydlel před nástupem do chráněného bydlení? (jestli v ústavní péči nebo u rodičů)

Byl jsem v ústavní péči a taky v Orlických horách, kde je chráněné bydlení.
- 2) Byl jste předtím v jiném chráněném bydlení?

Jednou jsem byl v Orlických horách v chráněném bydlení.
- 3) Jak dlouho jste v chráněném bydlení?

Byl jsem tam 4 roky.
- 4) Líbí se Vám tu? A co se Vám tu líbí?

Ano líbí, nejvíce svoboda a volnost
- 5) Jak to tu funguje?
  - a. s kým jste na pokoji a kolik Vás tam je?
    - o Jsem s jedním na pokoji v dvouložkovém pokoji.
  - b. trávíte většinu času tady nebo chodíte ještě někam? (stacionáře cokoliv)
  - c. nikam jinam nedocházím.
  - d. co tu celý den děláte? Jaké máte aktivity za den a týden?

- a. s kým jste na pokoji a kolik Vás tam je?
    - o Často hraju na počítači. Dále chodím na v létě na koupaliště, hrát pin pong. Je to kvůli tomu, že začínám hubnout. Na starost mám i úsek, kdy myji panské záchody a večer hlídám klienty, kdyby se něco stalo, tak volám asistentem. Poté si jednou týdně peru svoje věci, vařím oběd pro všechny členy chráněného bydlení. Chodím prodávat na bazén nebo na různé akce s krámkem, kde jsou naše výrobky z arteterapie.
  - d. jak často navštěvujete rodinu?
    - o Nikdy nenavštěvuji rodinu.
  - e. jezdí i za Vámi?
    - o Ani oni za mnou nejezdí.
- 6) Co děláte sám a v čem Vám musí pomáhat?

Mám problémy s financemi, tedy vyjít s nimi na celý měsíc a rád utračím za PC hry a cigarety. Poté mám problémy s hygienou. Nezařadím si hlídání, kdy se převléká postel, neberu si každý den čisté oblečení a asistentka mě většinou posílá převléknout do čístejšeho oblečení, vyčistit si zuby a použít deodorant.
  - 7) V čem se chcete zlepšit?

Tvrdím, že v ničem, protože to nejde, jelikož už jsem na něco zvyklý. Jinak finance a ta hygiena.
  - 8) Chcete tu zůstat? Nebo bydlít někde jinde? Popřipadá s kým?

Potom chci bydlít sám.
  - 9) Z čeho hradíte služby?

Hradím ji z invalidního důchodu.
  - 10) Chodíte do zaměstnání?

Chodím jako výpomoc většinou v létě nebo na jaře.
  - 11) Co děláte za zaměstnání?

- Sekám travu nebo to co je potřeba kolem domu.
  - 12) Jaké to je? Co se Vám líbí na té práci?

Jsem mezi lidmi.
  - 13) Hledal jste ho sám nebo Vám někdo pomáhal?

Hledal jsem si ji sám.
  - 14) Jak dlouho jste hledal práci?

Hledal jsem 2-3 roky.
  - 15) Jak často tam docházíte?

Je to příležitostní brigáda. Pravidelně je spíše ten krámkem, který je jednou týdně na 2 hodiny.
  - 16) Máte ještě nějaké informace, které byste měl chtít sdělit? Např. pokrok za celou dobu, co jste tady a zda Vám to tu takhle vyhovuje.

Nevim, žádný pokrok podle mě nevidím. Jinak jsem spokojený.

Klient 2

- 1) Kde jste bydlel před nástupem do chráněného bydlení? (jestli v ústavní péči nebo u rodičů)

Bydlel jsem u rodičů.

Příloha č.2 - Obrázek 2

- 2) Byl jste předtím v jiném chráněném bydlení?

V chráněném bydlení Neratov a byl jsem tam asi 2 roky.
- 3) Jak dlouho jste v chráněném bydlení?

Od začátku tedy 4-5 let.
- 4) Líbí se Vám tu? A co se Vám tu líbí?

Ano, je tu volnost a svoboda.
- 5) Jak to tu funguje?
  - a. s kým jste na pokoji a kolik Vás tam je?
    - o Jsem sám na jednoložkovém pokoji.
  - b. trávíte většinu času tady nebo chodíte ještě někam? (stacionáře cokoliv)
  - c. co tu celý den děláte? Jaké máte aktivity za den a týden?
    - o Rád si luštím a čtu. Jinak jsem na počítači. Chodím do práce. Jednou týdně vařím pro všechny klienty, také jednou týdně peru svoje oblečení. Dále mám na starosti úsek a to úklidovou místnost a prádelnu. Jednou týdně vynáším plasty a papíry.
  - d. jak často navštěvujete rodinu?
    - o Jednou měsíčně jezdím za rodinou a jinak jsem s nimi pořád v kontaktu přes mobil a také jezdím za sestrou.
  - e. jezdí i za Vámi?
    - o Jezdím jenom za nimi.
- 6) Co děláte sám a v čem Vám musí pomáhat?

Mám problémy jenom s financemi. Chci se naučit šetřit.
- 7) V čem se chcete zlepšit?

V těch financích, abych měl něco našetřeno.
- 8) Chcete tu zůstat? Nebo bydlít někde jinde? Popřipadá s kým?

Chci potom žít s partnerkou, jinak zatím tady.
- 9) Z čeho hradíte služby?

Přes mamku a invalidním důchodem.
- 10) Chodíte do zaměstnání?

Ano chodím.
- 11) Co děláte za zaměstnání?

- Chodím uklízet do zubní laboratorie.
- 12) Co se Vám líbí na té práci?

Líbí se mi tam čisté prostředí, slušné zacházení, komunikace a hlavně inteligentní normální lidi.
- 13) Hledal jste ho sám nebo Vám někdo pomáhal?

Ja nehledal, ale přišla nabídka přes sociální pracovníci.
- 14) Jak dlouho jste hledal práci?

Nehledal, přišlo to samo.
- 15) Jak často tam docházíte?

Docházím tam od pondělí do pátku na 3 hodiny. Tedy nejspíše to je částečný úvazek.

- 16) Máte ještě nějaké informace, které byste měl chtít sdělit? Např. pokrok za celou dobu, co jste tady a zda Vám to tu takhle vyhovuje.

Jsem tu spokojený, protože jsem se osamostatnil, zlepšil se v mezilidských vztazích, v hygieně, v hospodaření s financemi a hlavně práce mi pomáhá.

Klient 3

- 1) Kde jste bydlel před nástupem do chráněného bydlení? (jestli v ústavní péči nebo u rodičů)

Bydlel jsem s mamkou a chvilu v harmonii.
- 2) Byl jste předtím v jiném chráněném bydlení?

Nebyl jsem nikdy v jiném chráněném bydlení.
- 3) Jak dlouho jste v chráněném bydlení?

Jsem tu 2 roky.
- 4) Líbí se Vám tu? A co se Vám tu líbí?

Ano líbí se mi tu všechno a hlavně svoboda.
- 5) Jak to tu funguje?
  - a. s kým jste na pokoji a kolik Vás tam je?
    - o Jsem na pokoji v dvouložkovém pokoji s jedním klientem.
  - b. trávíte většinu času tady nebo chodíte ještě někam? (stacionáře cokoliv)
  - c. co tu celý den děláte? Jaké máte aktivity za den a týden?
    - o Koukám na televizi, v létě hraju tenis a chodím se koupat na koupaliště. Jednou týdně vařím pro všechny klienty, peru svoje věci. Mám na starost úsek, tedy uklízím koupelnu. Jednou týdně si uklízím pokoj a vynáším jednou týdně plasty a papíry. Uklízím kuchyň po vaření a jednou týdně vynáším popelnici.
  - d. jak často navštěvujete rodinu?
    - o Teď vůbec nenavštěvuji rodinu, jsem s nimi v kontaktu telefonicky.
  - e. jezdí i za Vámi?
    - o Jezdí za mnou kamarádi a sestra občas za mnou přijede.
- 6) Co děláte sám a v čem Vám musí pomáhat?

Potřebuji pomoc ve financích, protože neumím počítat, takže dostávám kapnesné týdne a o ostatní se starají asistenti. Dále potřebuji hledat volnočasové aktivity, nedokážu si je vyhledávat a pořádkem koukám spíš na televizi. Potřebuji také pomoc v cvičení a hledání pohybu, ale už jsem se s tím trochu zlepšil. Neumím číst a psát, ale zvládnu se podepsat pomocí předlohy.
- 7) V čem se chcete zlepšit?

Chci se zlepšit ve financích, čtení, psaní a počty. A začít pravidelně cvičit.
- 8) Chcete tu zůstat? Nebo bydlít někde jinde? Popřipadá s kým?

Chci bydlít tady.
- 9) Z čeho hradíte služby?

Z invalidního důchodu.
- 10) Chodíte do zaměstnání?

Příloha č.2 - Obrázek 3

- Ne nemám.
- 17) Co děláte za zaměstnání?
-
- 11) Co se Vám líbí na té práci?
-
- 12) Hledal jste ho sám nebo Vám někdo pomáhal?
Sám hledám, ale za pomoci asistentů.
- 13) Jak dlouho jste hledal práci?
Půl roku hledám, dřív byli brigády aspoň, ale teď nic.
- 14) Jak často tam docházíte?
-
- 15) Máte ještě nějaké informace, které byste mě chtěl sdělit? Např. pokrok za celou dobu, co jste tady a zda Vám to tu takhle vyhovuje.
Jsem spokojený a vidím malý pokrok v osamostatnění.
- Klient 4
- 1) Kde jste bydlel před nástupem do chráněného bydlení? (jestli v ústavní péči nebo u rodičů)
Dřív jsem bydlel u mamky.
- 2) Byl jste předtím v jiném chráněném bydlení?
Ne nebyl.
- 3) Jak dlouho jste v chráněném bydlení?
Jsem tu 2 roky, chvíli jsem byl v podporovaném bydlení a jezdil jsem do chráněného bydlení na víkendy, ale teď jsem opět zpět.
- 4) Líbí se Vám tu? A co se Vám tu líbí?
Ano líbí se mi tu, jsou tu hodní asistenti, jsem samostatný a podporuji mě v dobrém chování.
- 5) Jak to tu funguje?
a. s kým jste na pokojí a kolik Vás tam je?
o V dvoučluskovém pokoji s jedním klientem
b. trávíte většinu času tady nebo chodíte ještě někam? (stacionáře cokoliv)
o Jenom tu
c. co tu celý den děláte? Jaké máte aktivity za den a týden?
o V létě chodím na koupaliště, hraju hry na počítači, poslouchám muziku, čtu knihy a chodím do knihovny někdy. Jednou týdně vaří pro vlněny, jinak chodí do jídelny na jídlo. Na nákupy chodí pro jídlo, jednou týdně.
d. jak často navštěvujete rodinu?
o Třikrát do měsíce jezdím za sestrou a za mamkou málo kdy, tak jednou do měsíce
e. jezdí i za Vámi?
o Ano, spíše sestra než mamka.
- 6) Co děláte sám a v čem Vám musí pomáhat?
- Potřebuji pomoc s úkoly do školy a přípravou do školy. Jinak ještě s financemi neumím hospodář.
- 7) V čem se chcete zlepšit?
Chci se zlepšit v hospodaření s financemi. Umět si připravit svačinu a osamostatnit se.
- 8) Chcete tu zůstat? Nebo bydlit někde jinde? Popřípadě s kým?
Takhle mi to zatím vyhovuje.
- 9) Z čeho hradíte služby?
Z invalidního důchodu, který je částečný.
- 10) Chodíte do zaměstnání?
Do zaměstnání zatím ne, protože chodím do školy, chodím tam poslední rok a potom chci na učňovský obor.
- 18) Co děláte za zaměstnání?
-
- 11) Co se Vám líbí na té práci?
-
- 12) Hledal jste ho sám nebo Vám někdo pomáhal?
-
- 13) Jak dlouho jste hledal práci?
-
- 14) Jak často tam docházíte?
-
- 15) Máte ještě nějaké informace, které byste mě chtěl sdělit? Např. pokrok za celou dobu, co jste tady a zda Vám to tu takhle vyhovuje.
Zlepšit ještě chování, protože jsem měl v dětství problémy, jinak jsem tu spokojený.
- Klient 5
- 1) Kde jste bydlel před nástupem do chráněného bydlení? (jestli v ústavní péči nebo u rodičů)
Bydlel jsem na ubytovně.
- 2) Byl jste předtím v jiném chráněném bydlení?
Byl jsem v chráněném bydlení v Nerově a tady je to lepší.
- 3) Jak dlouho jste v chráněném bydlení?
Je tu celkem 4 roky a z toho 1 rok na podporovaném bydlení.
- 4) Líbí se Vám tu? A co se Vám tu líbí?
Líbí se mi tu volnost a samostatnost.
- 5) Jak to tu funguje?
a. s kým jste na pokojí a kolik Vás tam je?
Jsem ve dvou na dvoučluskovém pokoji.
b. trávíte většinu času tady nebo chodíte ještě někam? (stacionáře cokoliv)
o Ne nikam nechodím.
c. co tu celý den děláte? Jaké máte aktivity za den a týden?

Příloha č.2 - Obrázek 4

- o Hraju hry a jsem pořádkem na počítači. Jednou týdně vařím a peru svoje oblečení.
- d. jak často navštěvujete rodinu?
o Navštěvuje rodinu, protože rodina je v severních Čechách a táta umřel v červnu.
- e. jezdí i za Vámi?
o Ne jezdí.
- 6) Co děláte sám a v čem Vám musí pomáhat?
Potřebuji pomoc ve volnočasových aktivitách, abych nebyl pořádkem jenom na počítači.
- 7) V čem se chcete zlepšit?
Nechej se zlepšit, myslím si, že už mě nikdy nikdo nezmění.
- 8) Chcete tu zůstat? Nebo bydlit někde jinde? Popřípadě s kým?
Chci kombinaci tady a byt, jako to bylo dřívě, na bytu přes týden a o víkendy v chráněném bydlení.
- 9) Z čeho hradíte služby?
Z důchodu.
- 10) Chodíte do zaměstnání? A co děláte?
Ano pracuji.
- 19) Co děláte za zaměstnání?
Uklízím na střední škole.
- 11) Co se Vám líbí na té práci?
Zabijím tím čas a utíká to rychleji.
- 12) Hledal jste ho sám nebo Vám někdo pomáhal?
Pomáhala mi sociální pracovnice.
- 13) Jak dlouho jste hledal práci?
Nehledal, přišlo to samo.
- 14) Jak často tam docházíte?
Chodím tam od pondělí do pátku na 4 hodiny a někdy i více.
- 15) Máte ještě nějaké informace, které byste mě chtěl sdělit? Např. pokrok za celou dobu, co jste tady a zda Vám to tu takhle vyhovuje.
Vše mi vyhovuje, ale vidí trošku posun v samostatnosti.
- Klient 6
- 1) Kde jste bydlel před nástupem do chráněného bydlení? (jestli v ústavní péči nebo u rodičů)
Hortice v podříkonnosti ústav sociální péče pro tělesně postižené – jezdí 2x do roka za nimi, psychiatra, Jedličkův ústav, interní učňovská škola.
- 2) Byl jste předtím v jiném chráněném bydlení?
- jiné do teď ne, ale chysta se do jiného z důvodu financí a dojíždění.
- 3) Jak dlouho jste v chráněném bydlení?
- 2,5 roku – 3
- 4) Líbí se Vám tu? A co se Vám tu líbí?
- ano, prostředí, vesnice, dostupnost obchodu, hospody, volnost, samostatnost, naučení osamostatnění v domácích prací.
- 5) Jak to tu funguje?
a. s kým jste na pokojí a kolik Vás tam je?
o 2 jsou
b. trávíte většinu času tady nebo chodíte ještě někam? (stacionáře cokoliv)
o chráněné bydlení Julie na víkendy
c. co tu celý den děláte? Jaké máte aktivity za den a týden?
o počítač, poslouchání hudby, čtení, kytara minimálně, uklíd, (ráda když to není vidět), ráda maluje (ptaní k Velikonocům, Vánocím, narozeninám), 1x týdně vaří, 1x týdně pere, uklád kuchyně velký, zametání venku, obědůvek (prodávaní výrobků), šití na stroji
d. jak často navštěvujete rodinu?
o s brachou 1x za čtvrt roku
e. jezdí i za Vámi?
o 1x za rok jede za ním.
- 6) Co děláte sám a v čem Vám musí pomáhat?
- zlobení zvladné sama ☹, finance, rozdělení cigaret, vstávání (nevstane sama), utrácení peněz, rodiny udržuji kontakt a potom jí dávají dohromady, vysvětlují a podporují, docházka do Školky (příprava na práci)
- 7) V čem se chcete zlepšit?
- ve všem, v čem nejsem samostatná
- 8) Chcete tu zůstat? Nebo bydlit někde jinde? Popřípadě s kým?
- chce, ale z finančních důvodů si hledá práci a potřebuje bydlit blíž k té práci, tak si hledá nové chráněné bydlení
- 9) Z čeho hradíte služby?
- invalidní důchod, příspěvek
- 10) Chodíte do zaměstnání?
- zatím ne (reim brigáda)
- 11) Co děláte za zaměstnání?
- Prodávaní výrobků
- 12) Co se Vám líbí na té práci?
- kontakt s lidmi, vlastní výrobky si uplatní
- 13) Hledal jste ho sám nebo Vám někdo pomáhal?
- ano, sociální pracovnice
- 14) Jak dlouho jste hledal práci?
- 2 roky se připravuje
- 15) Jak často tam docházíte?
- Po-čt 3 hodiny So obědůvek 2 hodiny
- 16) Máte ještě nějaké informace, které byste mě chtěl sdělit? Např. pokrok za celou dobu, co jste tady a zda Vám to tu takhle vyhovuje.
- najít si práci, hrát na kytaru, pomohlo by jí to ve smutku, chce dokázat, když to není jednoduše, že opravdu stojí o to, aby se osamostatnila a mohla v tom životě žít a je jako vlnička ostání

Příloha č. 2 - Obrázek 5

polnrak velký v domácnosti prací (vařit, péct, práť věci v automatické pračce), osamostatnila do určité meze, vysvětlití peněz z bankomatu, nahlášení na úřadech, k doktorovi, nemá partnera (svobodná a do budoucna také)

Klient 7

- 1) Kde jste bydlel před nástupem do chráněného bydlení? (jestli v ústavní péči nebo u rodičů)
  - s mamkou
- 2) Byl jste předtím v jiném chráněném bydlení?
  - v Aberské strance ch.b
- 3) Jak dlouho jste v chráněném bydlení?
  - 3-4 roky
- 4) Líbí se Vám tu? A co se Vám tu líbí?
  - ano, spokojení, šťastná
- 5) Jak to tu funguje?
  - a. s kým jste na pokojí a kolik Vás tam je?
    - o 2 jsou na pokojí
  - b. trávíte většinu času tady nebo chodíte ještě někým? (stacionářé cokoliv)
    - o Centrum péče o duševní zdraví
  - c. co to celý den děláte? Jaké máte aktivity za den a týden?
    - o 1x vaření, 1x praní, zametat, uklízet, mít nádobí, kouká na výměnu manželce, hraje hry, tenis
  - d. jak často navštěvujete rodinu?
    - o 1x za měsíc
  - e. jezdí i za Vámi?
    - o střídá 1x za rok
- 6) Co děláte sám a v čem Vám musí pomáhat?
  - vaření, pečení, finance
- 7) V čem se chcete zlepšit?
  - dokázat, že jsem hodná pracovitá, vaření pečení a finance
- 8) Chcete tu zůstat? Nebo bydlit někde jinde? Popřipadá s kým?
  - tady
- 9) Z čeho hradíte služby?
  - invalidní důchod, příspěvek
- 10) Chodíte do zaměstnání?
  - Ano, ale jenom někdy
- 11) Co děláte za zaměstnání?
  - Příprava jídla a pití na kurzy. (catering)
- 12) Co se Vám líbí na té práci?
  - lidí
- 13) Hledal jste ho sám nebo Vám někdo pomáhal?
  - sociální pracovnice
- 14) Jak dlouho jste hledal práci?

- Hledala pořád

15) Jak často tam docházíte?

- 1x týdně podle kurzů

16) Máte ještě nějaké informace, které byste mě chtěla sdělit? Např. pokrok za celou dobu, co jste tady a zda Vám to tu takhle vyhovuje

- pokrok hodně - domácí práce, zvládá se postupně osamostatnit

Klient 8

- 1) Kde jste bydlel před nástupem do chráněného bydlení? (jestli v ústavní péči nebo u rodičů)
  - v HK, na bytě v podnájmu
- 2) Byl jste předtím v jiném chráněném bydlení?
  - jenom tady
- 3) Jak dlouho jste v chráněném bydlení?
  - 3-4 roky
- 4) Líbí se Vám tu? A co se Vám tu líbí?
  - ano, svoboda, volnost
- 5) Jak to tu funguje?
  - a. s kým jste na pokojí a kolik Vás tam je?
    - o sám
  - b. trávíte většinu času tady nebo chodíte ještě někým? (stacionářé cokoliv)
    - o tady
  - c. co to celý den děláte? Jaké máte aktivity za den a týden?
    - o ležím, procházky, koupat se, čtení časopisu, 1x týdně vaření, praní, plasty a papír, vyřizování chodby, každý den, občas na pivko
  - d. jak často navštěvujete rodinu?
    - o nikdy
  - e. jezdí i za Vámi?
    - o deera 1x za tři měsíce
- 6) Co děláte sám a v čem Vám musí pomáhat?
  - s uklídením prádla, skládání prádla, zavazování bot
- 7) V čem se chcete zlepšit?
  - líp využití svého času, chce číst
- 8) Chcete tu zůstat? Nebo bydlit někde jinde? Popřipadá s kým?
  - má jít na harmonii, v HK více možnosti s přítelkyní, ale ta mu chybí
- 9) Z čeho hradíte služby?
  - invalidní důchod
- 10) Chodíte do zaměstnání?
  - ne, nepotřebuje
- 11) Co děláte za zaměstnání?
  -
- 12) Co se Vám líbí na té práci?
  -

Příloha č.2 - Obrázek 6

13) Hledal jste ho sám nebo Vám někdo pomáhal?

- ne

14) Jak dlouho jste hledal práci?

- ne

15) Jak často tam docházíte?

- moc ne

16) Máte ještě nějaké informace, které byste mě chtěla sdělit? Např. pokrok za celou dobu, co jste tady a zda Vám to tu takhle vyhovuje

- Stejný, ale trochu víc samostatněji SPOKOJENOST

Klient 9

- 1) Kde jste bydlel před nástupem do chráněného bydlení? (jestli v ústavní péči nebo u rodičů)
  - azylový dům 5 let
- 2) Byl jste předtím v jiném chráněném bydlení?
  - tady
- 3) Jak dlouho jste v chráněném bydlení?
  - 1,5 roku
- 4) Líbí se Vám tu? A co se Vám tu líbí?
  - ano, míru tu být svobodná, volná
- 5) Jak to tu funguje?
  - a. s kým jste na pokojí a kolik Vás tam je?
    - o ve dvou
  - b. trávíte většinu času tady nebo chodíte ještě někým? (stacionářé cokoliv)
    - o tady
  - c. co to celý den děláte? Jaké máte aktivity za den a týden?
    - o nic, 1x pere s pomocí, leží, na koupálo, do hospody na kofolu, různé akce
  - d. jak často navštěvujete rodinu?
    - o ne
  - e. jezdí i za Vámi?
    - o ano 1x za půl roku
- 6) Co děláte sám a v čem Vám musí pomáhat?
  - ve financích, hygiena, úklid
- 7) V čem se chcete zlepšit?
  - ve všem, v čem nejsem samostatná
- 8) Chcete tu zůstat? Nebo bydlit někde jinde? Popřipadá s kým?
  - tady
- 9) Z čeho hradíte služby?
  - invalidní důchod
- 10) Chodíte do zaměstnání?
  - ne
- 11) Co děláte za zaměstnání?

12) Co se Vám líbí na té práci?

- nic

13) Hledal jste ho sám nebo Vám někdo pomáhal?

- našla si (důchod)

14) Jak dlouho jste hledal práci?

15) Jak často tam docházíte?

16) Máte ještě nějaké informace, které byste mě chtěla sdělit? Např. pokrok za celou dobu, co jste tady a zda Vám to tu takhle vyhovuje

- Pokrok opačně - spokojenost, není partner

Klient 10

- 1) Kde jste bydlel před nástupem do chráněného bydlení? (jestli v ústavní péči nebo u rodičů)
  - Léčebna Kosmanusy (s rodiči Markvarcie)
- 2) Byl jste předtím v jiném chráněném bydlení?
  - Chráněné bydlení Jičín (dojíždění)
- 3) Jak dlouho jste v chráněném bydlení?
  - 0,8 roku
- 4) Líbí se Vám tu? A co se Vám tu líbí?
  - Ano, volnost svoboda
- 5) Jak to tu funguje?
  - a. s kým jste na pokojí a kolik Vás tam je?
    - o ve dvou
  - b. trávíte většinu času tady nebo chodíte ještě někým? (stacionářé cokoliv)
    - o tady
  - c. co to celý den děláte? Jaké máte aktivity za den a týden?
    - o uklidí asistenti místnost a uklidí pokoje, 1x vaření, 1x praní, zalévání kytek rajčata, 1x plasty a papír
  - d. jak často navštěvujete rodinu?
    - o nikdy
  - e. jezdí i za Vámi?
    - o 2x za půl roku (teta, strýdka, taťka)
- 6) Co děláte sám a v čem Vám musí pomáhat?
  - vaření, finance, mytí vlnů
- 7) V čem se chcete zlepšit?
  - Nechee a ani neví
- 8) Chcete tu zůstat? Nebo bydlit někde jinde? Popřipadá s kým?
  - Chce bydlit s rodinou
- 9) Z čeho hradíte služby?
  - teta
- 10) Chodíte do zaměstnání?
  - ne

Příloha č.2 - Obrázek 7

- 11) Co děláte za zaměstnání?
  -
- 12) Co se Vám líbí na té práci?
  - nic
- 13) Hledal jste ho sám nebo Vám někdo pomáhal?
  - nehledá
- 14) Jak dlouho jste hledal práci?
  - nehledalala
- 15) Jak často tam docházíte?
  - pečeni arte 1x týdně
- 16) Máte ještě nějaké informace, které byste mě chtěl sdělit? Např. pokrok za celou dobu, co jste tady a zda Vám to tu takhle vyhovuje.
  - nemá partnera
  - Pokrok neví, Není spokojená